

2005. szeptember 28., szerda

VII. MELLÉKLET

BELSŐ MINŐSÍTÉSEN ALAPULÓ MÓDSZER

1. rész – Kockázattal súlyozott kitétséértékek és várható veszteségek

1. HITELKOCKÁZATRA VONATKOZÓ KOCKÁZATTAL SÚLYOZOTT KITÉTSÉGÉRTÉKEK SZÁMÍTÁSA
1. Eltérő rendelkezés hiányában a bemenő paramétereket, a nemteljesítési valószínűséget (PD), a nemteljesítéskori veszteségrátát (LGD) és a lejáratit értéket (M) a 2. részben meghatározottak szerint kell meghatározni, a kitétség értéket pedig a 3. részben meghatározottak szerint.
2. A kitétségek kockázattal súlyozott kitétséértékeit az alábbi képleteknek megfelelően kell kiszámítani:
  - 1.1. *Vállalatokkal, intézményekkel, központi kormányzatokkal és központi bankokkal szembeni kitétségek kockázattal súlyozott kitétséértékei*
3. A 5-9. pontra is figyelemmel a vállalatokkal, intézményekkel, központi kormányzatokkal és központi bankokkal szembeni kitétségek kockázattal súlyozott kitétséértékeit az alábbi képleteknek megfelelően kell kiszámítani:

$$\text{Korreláció (R)} = 0,12 \times (1 - \text{EXP}(-50 * \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0,24 * [1 - (1 - \text{EXP}(-50 * \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))]$$

$$\text{Lejáratit tényező (b)} = (0,11852 - 0,05478 * \ln(\text{PD}))^2$$

$$\text{Kockázati súly (RW)} = \text{LGD} * \text{N}[(1 - \text{R})^{-0,5} * \text{G}(\text{PD}) + (\text{R}/(1 -))^{0,5} * \text{G}(0,999)] - \text{PD} * \text{LGD} * (1 - 1,5 * \text{b})^{-1} * (1 + (\text{M} - 2,5) * \text{b}) * 12,5 * 1,06$$

Az N(x) jelöli egy sztenderd normál eloszlású véletlen változó kumulatív eloszlásfüggvényét (annak valószínűségét, hogy egy sztenderd normál eloszlású, nulla átlagú, egy szórású véletlen változó kisebb vagy egyenlő x-szel). G(z) jelöli egy sztenderd normál eloszlású véletlen változó inverz kumulatív eloszlásfüggvényét (olyan x érték, ami esetén teljesül, hogy N(x) = z).

Ha PD = 0, RW összege: 0

Ha PD = 1, akkor:

– olyan nem teljesített kitétségek esetén, amelyekre a hitelintézetek a 2. rész 8. pontja szerinti LGD-értékeket alkalmazzák, az RW: 0; és

– olyan nem teljesített kitétségek esetén, amelyekre a hitelintézetek saját LGD-bebecsléseiket alkalmazzák, az RW: $\text{Max}\{0, 12,5 * (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

amennyiben EL_{BE} a hitelintézet által maga végzett, lehetőleg pontos becslésnek felel meg, amely a 4. rész 80. pontja szerinti nem teljesített kitétségekéből származó várható veszteségre vonatkozik.

Kockázattal súlyozott kitétséérték = RW * kitétség értéke

4. A VIII. melléklet 1. részének 29. pontjában és a VIII. melléklet 2. részének 22. pontjában megállapított követelményeknek megfelelő, az egyes kitétségekre vonatkozó kockázattal súlyozott kitétséérték a következő képlettel igazítható ki:

$$\text{Kockázat kockázattal súlyozott értéke} = \text{RW} * \text{kitétséérték} * (0,15 + 160 * \text{PD}_{\text{pp}})]$$

vagy

PD_{pp} = a fedezet nyújtójának PD értéke

Az RW érték számítása a kitétségnek, az ügyfél PD értékén és a hitelkockázati védelem nyújtójával szembeni, összehasonlítható közvetlen kitétség LGD értékének a 3. pontban megállapított képletbe való helyettesítésével történik. A lejáratit tényező (b) számítása a hitelkockázati védelem nyújtójának alsó PD értéke és a kibocsátó PD értéke közül az alacsonyabb használatával történik.

2005. szeptember 28., szerda

5. Vállalatokkal szembeni kitettségek esetében, ahol az éves összes árbevétel azon konszolidált vállalatcsoport esetében, amelynek a cég tagja, kevesebb, mint 50 millió EUR, a hitelintézetek a következő korrelációs képletet alkalmazhatják a vállalati kitettségek kockázati súlyának kiszámítására: Ebben a képletben az S az éves összes árbevételt jelöli millió euróban, ahol teljesül, hogy $5 \text{ millió EUR} \leq S \leq 50 \text{ millió EUR}$. Az 5 millió EUR-nál kisebb árbevételeket az 5 millió EUR árbevétel kategóriának megfelelően kell kezelni. Vásárolt követelések esetén az éves összes árbevétel a poolban szereplő egyes kitettségek súlyozott átlaga.

$$\text{Korreláció (R)} = 0,12 \times (1 - \text{EXP}(-50 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0,24 * [1 - (1 - \text{EXP}(-50 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-50))] - 0,04 * (1 - (S - 5) / 45)$$

A hitelintézeteknek a vállalatcsoport konszolidált mérlegfőösszegével kell helyettesíteniük az éves összes árbevételt, ha az éves összes árbevétel nem jellemzi megfelelően a cég méretét, és a mérlegfőösszeg az árbevételnél jellemzőbb mutató.

6. Speciális hitelezési ügyletek finanszírozásával kapcsolatos kitettségeknél, amelyek esetében a hitelintézet nem tudja bizonyítani, hogy PD becslései megfelelnek a 4. részben meghatározott minimumkövetelményeknek, az 1. táblázat szerint kell kijelölni a kitettségekhez tartozó kockázati súlyokat.

1. táblázat

Fennmaradó lejárat	1. kategória	2. kategória	3. kategória	4. kategória	5. kategória
Kevesebb, mint 2,5 év	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
2,5-vel egyenlő vagy annál több év	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Az illetékes hatóságok engedélyezhetik egy hitelintézet számára, hogy az 1. kategóriájú kitettségekhez általában 50 %-os, a 2. kategóriába tartozókhöz pedig 70 %-os kedvezőbb kockázati súlyt rendeljenek, feltéve, hogy a hitelintézet jegyzési és egyéb kockázati jellemzői lényegesen erősebbek a vonatkozó kategória esetében.

Kockázati súlyoknak speciális hitelezési ügyletek finanszírozásához történő társításánál a hitelintézeteknek az alábbi tényezőket kell figyelembe venniük: Pénzügyi erő, politikai és jogi környezet, ügylet és/vagy eszközjellemzők, a szponzor és fejlesztő ereje, beleértve bármely magán- és közszféra közti partnerség bevételeit, fedezettségét.

7. Vásárolt vállalati követelés esetén a hitelintézetnek teljesítenie kell a 4. rész 105–109. pontjában meghatározott minimumkövetelményeket. Azoknál a vásárolt vállalati követeléseknél, amelyek ezen kívül a 14. pontban meghatározott feltételeket is teljesítik, és ahol indokolatlan teher lenne a hitelintézet számára a vállalati kockázatokra a 4. részben meghatározott mennyiségi normák alkalmazása, a 4. részben a lakossági kockázati számításra használt előírást alkalmazhatják.
8. Az IRB értékpapírosítás keretében első veszteségviselő pozícióként kezelhetők az olyan vásárolt vállalati követelések, visszafizetendő árengedmények, valamint biztosítékok vagy részleges garanciák, amelyek nemteljesítési veszteségekre, behajtható összegre, vagy mindkettőre vonatkozó első veszteségi fedezetet biztosítanak.
9. Amennyiben egy hitelintézet bizonyos számú kitettségnél olyan feltétellel nyújt hitelkockázat fedezetet, hogy azoknál az n-edik nemteljesítés váltja ki a fizetést, és ez a hitelkockázati esemény megszünteti a szerződést, akkor a 94-101. cikkben előírt kockázati súlyokat alkalmazzák, ha a termék egy elismert külső hitelminősítő intézmény által készített külső hitelminősítéssel rendelkezik. Ha a termék egy elismert külső hitelminősítő intézmény által nem minősített, a kosárban található kitettségek kockázati súlya összeadódik, kivéve az n-1. kitettséget, ahol a várható veszteség megszorozva 12,5-tel, és a kockázattal súlyozott kitettséggértéknek az összege nem haladhatja meg a hitelderivatíva által nyújtott fedezet névértékének 12,5-szeresét. Az összesítésből kizárandó n-1. kitettségeket azon az alapon határozzák meg, hogy e kitettségek mindegyikének a kockázattal súlyozott kitettséggértéke alacsonyabb legyen, mint az összesítésben szereplő bármely kitettség kockázattal súlyozott kitettséggértéke.

2005. szeptember 28., szerda

- 1.2. Kockázattal súlyozott kitétséérték lakossági kitétségeknél
10. A 12. és 13. pontra is figyelemmel a kockázattal súlyozott kitétséértékeket a lakossági kitétségekre az alábbi képleteknek megfelelően számítják ki:

$$\text{Korreláció (R)} = \frac{\text{EXP}(-35 * \text{PD})}{(1 - \text{EXP}(-35))} + 0,16 * \frac{1 - (1 - \text{EXP}(-35 * \text{PD}))}{(1 - \text{EXP}(-35))}$$

Kockázati súly (RW):

$$(\text{LGD} * \text{N}[(1 - \text{R})^{-0,5} * \text{G}(\text{PD}) + (\text{R}/(1 - \text{R}))^{0,5} * \text{G}(0,999)] - \text{PD} * \text{LGD}) * 12,5 * 1,06$$

Az N(x) jelöli egy sztenderd normál eloszlású véletlen változó kumulatív eloszlásfüggvényét (annak valószínűsége, hogy egy sztenderd normál eloszlású, nulla átlagú, egy szórású véletlen változó, kisebb vagy egyenlő x-szel). G(z) jelöli egy sztenderd normál eloszlású véletlen változó inverz kumulatív eloszlásfüggvényét (olyan x értéke, ami esetén teljesül, hogy N(x) = z).

Ha PD = 1 (nem teljesített kitétség), akkor RW: Max {0, 12,5 * (LGD - EL_{BE})};

amennyiben EL_{BE} a hitelintézet által maga végzett, lehetőleg pontos becslésnek felel meg, amely a 4. rész 80. pontja szerinti nem teljesített kitétségből származó várható veszteségre vonatkozik.

Kockázattal súlyozott kitétséérték = RW * kitétség értéke

11. A VIII. melléklet 1. részének 29. pontjában és a VIII. melléklet 2. részének 22. pontjában megállapított követelményeknek megfelelő, minden egyes kis- és közepes méretű vállalkozásnak való kitétségre a kockázattal súlyozott kitétséérték a 4. pontnak megfelelően számítható ki.
12. Az ingatlanal fedezett lakossági kitétségeknél 0,15 értékű korrelációval (R) kell felváltani a 10. pontban meghatározott korrelációs képlettel kiszámított értéket.
13. Az a)-e) alpontok szerinti minősített ruórozó lakossági kitétségeknél 0,04 értékű korrelációval (R) kell felváltani a 10. pontban meghatározott korrelációs képlettel kiszámított értéket.

A kitétségek minőségi ruórozó lakossági kitétségeknél minősülnek abban az esetben, ha eleget tesznek az alábbi feltételeknek:

- a) A kitétségek természetes személyekkel szembeniek;
- b) A kitétségek ruórozók, fedezetlenek, és amíg igénybe nem vették őket, a hitelintézet feltétel nélkül felmondhatja őket. (Ebben a szöveggörnyezetben a ruórozó kitétségek olyan kitétségek, amelyek esetén az ügyfelek fennálló tartozásainak összege a kölcsönfelvételi és visszafizetési döntések alapján egy adott, a hitelintézet által meghatározott határértékig ingadozhat.) Az igénybe nem vett kötelezettségvállalások feltétel nélkül felmondhatók, ha a feltételek lehetővé teszik a hitelintézet számára azok felmondását a fogyasztóvédelmi és kapcsolódó jogszabályok által lehetővé tett legnagyobb mértékig;
- c) Az egy személlyel szembeni maximális kitétség a részportfolióban legfeljebb 100 000 EUR lehet;
- d) A hitelintézet bizonyítani tudja, hogy az e bekezdésben szereplő korrelációs képlet használata olyan portfoliókra korlátozódik, amelyek veszteségi rátájának a volatilitása az átlagos veszteségi rátához viszonyítva alacsonyabb, különösen az alacsony PD sávban. Az illetékes hatóságoknak felül kell vizsgálniuk a minőségi ruórozó lakossági portfoliókra, valamint az összesített minőségi ruórozó lakossági portfoliókra vonatkozó veszteségi ráta relatív volatilitását, és meg kell osztaniuk a minőségi ruórozó lakossági veszteségi ráták tipikus jellemzőire vonatkozó információt a különböző joghatósági területek között; és
- e) Az illetékes hatóság egyetért azzal, hogy a minőségi ruórozó, lakossági kitétségeként történő kezelés összhangban áll a részportfolió alapjául szolgáló kockázati jellemzőkkel.

Olyan biztosítékkal fedezett hitelkeretnél, amely fizetés átutalására nyitott folyószámlához kapcsolódik, az illetékes hatóságok a b) alponttól eltérve eltekinthetnek attól a feltételtől, hogy a hitelt nem kell biztosítékkal fedezni. Ebben az esetben a biztosítékból behajtható összeget nem vehetik figyelembe az LDG-becslésekben.

2005. szeptember 28., szerda

14. Ahhoz, hogy a vásárolt követeléseket lakossági követelésként lehessen kezelni, azoknak meg kell felelniük a 4. rész 105-109. pontjában meghatározott minimumkövetelményeknek, és az alábbi feltételeknek:
- A hitelintézet a követeléseket nem kapcsolt, harmadik féltől vásárolta, és az adóssal szembeni kitettség nem ölel fel semmilyen közvetlenül vagy közvetetten a hitelintézettől származó kitettséget;
  - A vásárolt követelések az eladó és ügyfél közti független üzleti kapcsolat révén jönnek létre. Mint ilyenek, nem ismerhetők el vállalatok közti követelések és az olyan a követelések, amelyek kölcsönös vásárlási és eladási viszonyban álló cégek közti ellenszámlák alá tartoznak;
  - A vásárló hitelintézetnek követelése áll fenn a vásárolt követelésből származó bevételre, vagy a bevételek arányos kamataira; és
  - A vásárolt követelések portfóliója kellően diverzifikált.
15. Az IRB értékpapírosítás keretében első veszteségviselő pozícióként kezelhetők az olyan vásárolt vállalati követelések, visszafizetendő árengedmények, valamint biztosítékok vagy részleges garanciák, amelyek nemteljesítési veszteségekre, behajtható összegre, vagy mindkettőre vonatkozó első veszteségi fedezetet biztosítanak.
16. A vásárolt lakossági követelések hibrid pooljai esetében, ahol a vásárló hitelintézetek nem tudják elkülöníteni az ingatlannal biztosított kitettségeket és a minőségi rulírozó lakossági kitettségeket az egyéb lakossági kitettségektől, a vonatkozó kitettségekre legmagasabb tőkekövetelményt eredményező lakossági kockázati súlyt kell alkalmazni.
- 1.3. *Részvényjellegű kitettségekre vonatkozó kockázattal súlyozott kitettségértékek*
17. A hitelintézet eltérő portfóliók esetében eltérő módszereket alkalmazhat, amennyiben belsőleg maga is eltérő módszereket alkalmaz. Amennyiben a hitelintézet eltérő módszereket alkalmaz, a hitelintézetnek bizonyítani kell az illetékes hatóságok számára, hogy választását következetesen hajtja végre, és ezt nem a szabályozási arbitrázs érdekében teszi.
18. A 17. ponttól eltérve, az illetékes hatóságok a kiegészítő szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások számára engedélyezhetik a kockázattal súlyozott kitettségérték részvényjellegű kitettségekkel kapcsolatban történő alkalmazását a nem hiteljellegű kötelezettséget megtettesítő eszközök kezelési módja szerint.
- 1.3.1. Egyszerű kockázati súlyozási módszer
19. A kockázattal súlyozott kitettségértékeket a következő képleteknek megfelelően kell kiszámítani:
- Kockázati súly (RW) = 190 % megfelelően diverzifikált portfóliókban található nem-tőzsdei részvénykitettségek esetében.
- Kockázati súly (RW) = 290 % tőzsdei részvénykitettségnél
- Kockázati súly (RW) = 370 % minden egyéb részvényjellegű kitettségnél.
- Kockázattal súlyozott kitettségérték = RW * kitettség értéke
20. A nem kereskedési könyvben nyilvántartott rövid készpénz pozíciókat és derivatíva eszközöket ugyanazon részvényekben levő hosszú pozíciókkal ellensúlyozhatják, feltéve, hogy ezek az eszközöket kifejezetten az adott részvényjellegű kitettség fedezeteként jelölték ki, és ezek legalább még egy évig fedezetül szolgálnak. Az egyéb rövid pozíciókat hosszú pozícióként kell kezelni úgy, hogy az egyes pozíciók abszolút értékét megszorozzák a vonatkozó kockázati súllyal. Lejáratú eltéréssel rendelkező pozíciók esetében a módszer megegyezik a VII. melléklet 2. részének 16. pontjában meghatározott vállalati kitettségeknél alkalmazottal.
21. A hitelintézetek a részvényjellegű kitettség előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetét a 90-93. cikkben meghatározott módszerekkel összhangban ismerhetik el.

2005. szeptember 28., szerda

1.3.2. PD/LGD módszer

22. A kockázattal súlyozott kitettség értékeket a 3. pontban szereplő képletek szerint kell kiszámítani. Ha a hitelintézetek nem rendelkeznek elégséges információval a nemteljesítés 4. rész 44–48. pontban meghatározott fogalmának használatára, akkor 1,5-ös szorzót kell a kockázati súlyokra vonatkozóan alkalmazni.
23. Az egyedi kitettség várható veszteség értéke 12,5-szeresének és a kockázattal súlyozott kitettség értékének az összege nem haladja meg a kitettség érték 12,5-szeresét.
24. A hitelintézetek a 90-93. cikkben meghatározott módszerek szerint elismerhetik a részvényjellegű kitettségre vonatkozó, előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet. Ennek feltétele, hogy a fedezetet nyújtóval szembeni kitettségre vonatkozó 90 %-os LGD érték. 65 %-os LGD alkalmazható a kellően diverzifikált portfóliókban található nem-tőzsdei részvénykitettségekre. E rendelkezés alkalmazásában az M értékének 5 évnek kell lennie.

1.3.3. Belső modellek módszere

25. A kockázattal súlyozott kitettség érték az intézményi részvénykockázatra vonatkozó, a negyedéves bevétel és egy hosszú távú mintaidőszakra számított és 12,5-tel megszorított kockázatmentes ráta közti különbségre 99 százalékos egyoldali konfidencia intervallumú becslést adó belső kitettségérték modellből levezetett potenciális veszteség összege. Az egyedi kitettségek szintjén a kockázattal súlyozott kitettség érték nem lehet kisebb a PD/LGD módszer által megkövetelt minimális kockázattal súlyozott kitettség érték és az ennek megfelelő várható veszteség 12,5-tel megszorított értékének összegénél; ezt a VII. melléklet 2. részének 24. pontja b) alpontjában említett PD-érték és az ehhez tartozó, a VII. melléklet 2. részének 25. és 26. pontjában említett LGD-értékek alapján számítják ki.
26. A hitelintézetek elismerhetik egy részvénypozíció előre rendelkezésre nem bocsátott hitelkockázati fedezetét.
- 1.4. *Egyéb, nem hitelkötelezettséget megtestesítő eszközökre vonatkozó kockázattal súlyozott kitettségérték*
27. A kockázattal súlyozott kitettség értékeket a következő képleteknek megfelelően számítják ki:

$$\text{Kockázattal súlyozott kitettség érték} = 100 \% * \text{kockázat értéke},$$

kivéve akkor, ha a kockázat maradványérték, amely esetben azt minden évben tartalékolni kell, és számítása a következőképpen történik:

$$1/t * 100 \% * \text{kitettségérték},$$

ahol t a lízingszerződés időtartama években kifejezve.

2. A VÁSÁROLT KÖVETELÉSEK BEHAJTHATÓ ÖSSZEGÉNEK KOCKÁZATÁRA VONATKOZÓ KOCKÁZATTAL SÚLYOZOTT KITETTSÉGÉRTÉK KISZÁMÍTÁSA
28. Vásárolt vállalati és lakossági követelések behajtható összegének kockázatára vonatkozó kockázati súlyok:
- A kockázati súlyokat a 3. pontban szereplő képlet szerint kell kiszámítani. A PD és LGD bemenő paramétereit a 2. részben, a kitettség értéket pedig a 3. részben meghatározottak szerint kell kiszámítani, és az M értékének 1 évnek kell lennie. Ha a hitelintézetek az illetékes hatóságok számára bizonyítani tudják, hogy a behajtható összegre vonatkozó kockázat jelentéktelen, azokat nem szükséges elismertetni.
3. A VÁRHATÓ VESZTESÉGEK KISZÁMÍTÁSA
29. Eltérő rendelkezés hiányában a PD és LGD bemenő paramétereit a 2. részben, a kitettség értéket pedig a 3. részben meghatározottak szerint kell kiszámítani.

2005. szeptember 28., szerda

30. A vállalatokkal, intézményekkel, központi kormányzatokkal és központi bankokkal szembeni és lakossági kitétségeket a következő képletek szerint kell kiszámítani:

$$\text{Várható veszteség (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD}$$

$$\text{Várható veszteség összege} = \text{EL} \times \text{kitejttség értéke}$$

Nem teljesített kitétségeknél ($\text{PD} = 1$), amelyekre vonatkozóan a hitelintézetek saját LGD-bebecsléseiket használják, az $\text{EL} = \text{EL}_{\text{BE}}$, azaz a hitelintézet által maga végzett, lehetőleg pontos becslésnek felel meg, amely a 4. rész 80. pontja szerinti nem teljesített kitétségből származó várható veszteségre vonatkozik.

Az 1. rész 4. bekezdésében megállapított kezelés alá eső kockázatok esetében EL értéke 0.

31. Ha a hitelintézetek az 6. pontban meghatározott módszereket alkalmazzák a kockázati súlyok társításához, a speciális hitelezési ügyletek finanszírozási kitétségeihez tartozó EL értékeket a 2. táblázat szerint kell meghatározni.

2. táblázat

Hátralévő futamidő	1. kategória	2. kategória	3. kategória	4. kategória	5. kategória
Kevesebb, mint 2,5 év	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
2,5-vel egyenlő vagy annál több év	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Amennyiben az illetékes hatóságok engedélyezték egy hitelintézet számára, hogy az 1. kategóriájú kitétségeknél általában 50 %-os, a 2. kategóriájú kitétségeknek pedig 70 %-os kedvezőbb kockázati súlyokat alkalmazzon, az EL értéke az 1. kategóriájú kitétségeknél 0 %, a 2. kategóriájúaknál 0,4 %.

32. Ha a kockázattal súlyozott kitétség értéket a 19–21. pontban meghatározott módszerekkel összhangban számítják ki, a részvénykockázatok várható veszteségét a következő képletek szerint kell kiszámítani:

$$\text{Várható veszteség összege (EL)} = \text{EL} \times \text{kitejttségérték}$$

Az EL értékek az alábbiak szerint alakulnak:

Várható veszteség (EL) = 0,8 % megfelelően diverzifikált portfóliókban található nem-tőzsdei részvénykitétségek esetében.

$$\text{Várható veszteség (EL)} = 0,8 \% \text{ tőzsdei részvénykitétségnél}$$

$$\text{Várható veszteség (EL)} = 2,4 \% \text{ minden egyéb részvényjellegű kitétségnél}$$

33. Ha a kockázattal súlyozott kitétségértéket a 22-24. pontban meghatározott módszerek szerint számítják ki, a részvényjellegű kitétségek várható veszteségét a következő képletek szerint kell kiszámítani:

$$\text{Várható veszteség (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD} \text{ és}$$

$$\text{Várható veszteség összege} = \text{EL} \times \text{kitejttség értéke}$$

34. Ha a kockázattal súlyozott kitétségértékeket a 25-26. pontban meghatározott módszerek szerint számítják ki, a részvényjellegű kitétségek várható vesztesége 0 %.

35. A vásárolt követelés behajtható összegének kockázatára vonatkozó várható veszteséget az alábbi képletek szerint kell kiszámítani:

$$\text{Várható veszteség (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD} \text{ és}$$

$$\text{Várható veszteség összege} = \text{EL} \times \text{kitejttség értéke}$$

4. A VÁRHATÓ VESZTESÉGEK KEZELÉSE

36. A 30., 31. és 35. ponttal összhangban kiszámított várható veszteséget ki kell vonni az e kitétségekre vonatkozó értékhelyesbítések és céltartalékok összegéből. Nemteljesítettként megvásárolt mérlegtételre kapott kedvezményeket a 3. rész 1. pontja szerinti értékelési korrekciókkal azonos módon kell kezelni. Az értékpapírosítási kitétségek várható veszteségei, illetve az ezekhez a kitétségekhez kapcsolódó értékelési korrekciók és tartalékok nem szerepelhetnek az itt meghatározott számításban.

2005. szeptember 28., szerda

2. rész – PD, LGD és lejárat

1. Az 1. részben meghatározott kockázattal súlyozott kitettséérték és várható veszteség kiszámításához alkalmazott bemeneti nemteljesítési valószínűség (PD), nemteljesítéskori veszteségráta (LGD) és lejárat érték (M) paraméterként a hitelintézet által a 4. rész szerint meghatározott becsült értékek alkalmazandók, a következő rendelkezésekre is figyelemmel:
  1. VÁLLALATOKKAL, INTÉZMÉNYEKKEL ÉS KÖZPONTI KORMÁNYZATOKKAL, VALAMINT KÖZPONTI BANKOKKAL SZEMBENI KITETTSÉGEK
    - 1.1. PD
      2. Egy vállalattal vagy intézménnyel szembeni kitettség PD-je legalább 0,03 %.
      3. Olyan vásárolt vállalati követelések esetében, amelyeknél a hitelintézet nem tudja bizonyítani, hogy PD becslései megfelelnek a 4. részben meghatározott minimumkövetelményeknek, a vonatkozó kitettségek PD értékét az alábbi módszerekkel összhangban határozzák meg: a vásárolt vállalati követelésekhez kapcsolódó nem alárendelt követelésekhez tartozó PD értékének kiszámításához a hitelintézetek EL becsléseit el kell osztani a szóban forgó követeléseknek az LGD értékével. A vásárolt vállalati követelésekhez kapcsolódó alárendelt követelések PD értéke a hitelintézeti becslés EL értéke. Ha egy hitelintézet számára engedélyezik saját LGD becslések alkalmazását a vállalati kitettségekre vonatkozóan, és a megvásárolt vállalati követelésekre vonatkozó EL becsléseit megbízható módon le tudja bontani PD és LGD értékekre, a PD becslés alkalmazható.
      4. A nem teljesítő ügyfelekhez tartozó PD érték 100 %.
      5. A hitelintézetek a 90-93. cikk rendelkezéseivel összhangban elismerhetik az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet a PD-ben. A behajtható összegekre vonatkozó kockázat tekintetében az illetékes hatóságok azonban más előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet nyújtókat is figyelembe vehetnek, akik nem szerepelnek a VIII. melléklet 1. részében.
      6. A saját LGD becsléseket alkalmazó hitelintézetek, a PD értékek 10. pontja is figyelemmel történő korrigálása révén elismerhetik az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet.
      7. A vásárolt vállalati követelés behajtható összegére vonatkozó kockázat PD értékének meg kell egyeznie a vásárolt követelés behajtható összegére vonatkozó EL becsléssel. Ha egy hitelintézet számára engedélyezik saját LGD becslések alkalmazását a vállalati kitettségre vonatkozóan, és a vásárolt vállalati követelések behajtható összegére vonatkozó EL becsléseit megbízható módon le tudja bontani PD és LGD értékekre, a PD becslés alkalmazható. A hitelintézetek az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezeteket a 90–93. cikk szerint figyelembe vehetik a PD-nél. Az illetékes hatóságok azonban más előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet nyújtókat is figyelembe vehetnek, akik nem szerepelnek a VIII. melléklet 1. részében. Azok a hitelintézetek, amelyek a vásárolt követelés behajtható összegére vonatkozó kockázat tekintetében saját LGD-becsléseket használhatnak, a PD-k 10. pont szerinti kiigazításával figyelembe vehetik az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezeteket.
    - 1.2. LGD
      8. A hitelintézeteknek a következő LGD értékeket kell alkalmazniuk:
        - a) nem alárendelt kitettségek elismert biztosíték nélkül: 45 %;
        - b) alárendelt kitettségek elismert biztosíték nélkül: 75 %;
        - c) a hitelintézetek a 90-93. cikk rendelkezései szerint elismerhetik az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet az LGD-ben;
        - d) a VI. melléklet 1. részének 68-70. pontja szerint meghatározott fedezett kötvényekhez 12,5 %-os LGD értéket lehet rendelni;
        - e) Nem alárendelt, vásárolt vállalati követelésekre vonatkozó kitettségek esetében, ha a hitelintézet nem tudja bizonyítani, hogy PD becslései elegendőek tesznek a 4. részben meghatározott minimumkövetelményeknek, az érték 45 %;
        - f) Alárendelt, vásárolt vállalati követelésekre vonatkozó kitettségek esetében, ha a hitelintézet nem tudja bizonyítani, hogy PD becslései elegendőek tesznek a 4. részben meghatározott minimumkövetelményeknek, az érték 100 %; és

2005. szeptember 28., szerda

g) A vásárolt vállalati követelések behajtható összegének kockázatához kapcsolódóan: 75 %.

2010. december 31-ig a VI. melléklet 1. részének 68–70. pontja szerint meghatározott fedezett kötvényekhez 11,25 %-os LGD értéket lehet rendelni, amennyiben:

- a VI. melléklet 1. része 68. pontja a)–c) pontja szerint meghatározott, a kötvények biztosítékául szolgáló eszközök mind megfelelnek a VI. mellékletben meghatározott 1. hitelminőségi besorolásnak;
- ahol a VI. melléklet 1. része 68. pontja d) és e) alpontjában meghatározott eszközöket biztosítékul használják, az ezen pontokban rögzített vonatkozó felső határ a kifizetetlen biztosíték nominális értékének 10 %-a;
- a VI. melléklet 1. része 68. pontja f) alpontjában meghatározott eszközöket nem használják biztosítékul; vagy
- a fedezett kötvények hitelminősítését egy kijelölt KHMI végzi, és a KHMI a fedezett kötvények vonatkozásában az általa adható legkedvezőbb hitelminősítési kategóriába sorolja őket.

2010. december 31-e előtt ezt az eltérést felülvizsgálják, és a felülvizsgálat folyamánként a Bizottság javaslatokat tehet a 151. cikk (2) bekezdésében említett eljárás szerint.

9. A 8. ponttól eltérve, a nemteljesítésre és a behajtható összegre vonatkozó kockázatra vonatkozóan, ha a hitelintézetnek engedélyezik saját LGD becslések alkalmazását a vállalati kitétségek esetében, és a vásárolt vállalati követelésekre vonatkozó EL becsléseit megbízható módon le tudja bontani PD és LGD értékekre, akkor vásárolt vállalati követelésekre vonatkozó LGD becslés is alkalmazható.
10. A 8. ponttól eltérve, ha egy hitelintézet számára engedélyezik, hogy saját LGD becsléseit alkalmazza a vállalatokkal, intézményekkel, központi kormányzatokkal és központi bankokkal szembeni kitétségekre vonatkozóan, a 4. részben meghatározott minimumkövetelményekre is figyelemmel, illetve az illetékes hatóságok jóváhagyásával a PD és/vagy LGD becslések korrekciójával előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezet ismerhető el. A hitelintézet nem rendelhet a garantált kitétségekhez korrigált PD vagy LGD értéket úgy, hogy a korrigált kockázati súly alacsonyabb legyen, mint a garanciát vállalóval szembeni, hasonló közvetlen kitétség vonatkozó kockázati súlya.
11. A 8. és 10. ponttól eltérve, az 1. rész 4. pontjának alkalmazásában a fedezet nyújtójával szembeni, hasonló közvetlen kitétség LGD értéke a kezessel szembeni fedezetlen ügylet vagy az ügyféllel szembeni fedezetlen ügylet LGD értéke lesz, attól függően, hogy a fedezett ügylet lejárat ideje alatt mind a kezes, mind az ügyfél egyidejű nemteljesítése fennáll, a rendelkezésre álló bizonyíték vagy a garancia struktúrája arra utal, hogy a behajtott összeg a kezes, illetve az ügyfél pénzügyi helyzetétől függ-e majd.

1.3. Lejárat

12. A 13. pontra is figyelemmel, a hitelintézetek visszavásárlási ügyletekhez vagy értékpapír- vagy áru-kölcsönadási vagy kölcsönvételi ügyletekhez 0,5 éves lejáratú értéket (M) rendelhetnek, míg az összes többi kitétségre vonatkozóan a lejárat értéke 2,5 év. Az illetékes hatóságok az összes, joghatóságuk alá tartozó hitelintézet számára előírhatják a lejáratú érték minden kitétségre vonatkozóan történő alkalmazását a 13. pont rendelkezéseinek megfelelően.
13. Azok a hitelintézetek, amelyek számára engedélyezték saját LGD vagy saját hitelegyenértékesítési faktor alkalmazását a vállalatokkal, intézményekkel vagy központi kormányzatokkal és központi bankokkal szembeni kitétségekre vonatkozóan, minden egyes ilyen kitétségre ki kell számítaniuk a lejáratú értékét az a)–e) alpont szerint, a 14–16. pontra is figyelemmel. A lejáratú érték semmilyen esetben nem lehet 5 évnél hosszabb:

- a) Pénzáramlási ütemtervvel rendelkező eszköz esetében a lejáratú értéket az alábbi képletek szerint kell kiszámítani:

$$M = \text{MAX}\{1; \text{MIN}\left\{\sum_t t * CF_t / \sum_t CF_t; 5\right\}\}$$

ahol CF_t azt a pénzáramlást jelöli (kölcsöntőke, kamatfizetés és díjak), amelyet az ügyfél szerződéses alapon fizet ki t időszak során;

- b) A szabványosított nettósítási megállapodás hatálya alá tartozó derivatíváknál az M súlyozása a kitétség átlagos fennmaradó lejárat alapján történik, ahol az M legalább 1 év. Minden kitétség elvi összegét a lejárat súlyozására kell használni;

2005. szeptember 28., szerda

- c) Sztenderdizált nettósítási megállapodások hatálya alá tartozó (a IV. mellékletben szereplő) teljes vagy szinte teljes mértékben fedezett származtatott eszközökkel végzett ügyletekből, és teljes vagy szinte teljes mértékben fedezett letéti hitelekkel származó kivettségek esetében a lejárat értéke azon ügyletek fennmaradó lejáratának súlyozott átlaga, ahol az M legalább 10 nap. A lejárat súlyozására az egyes ügyletek névértékét kell alkalmazni;
- d) Ha a hitelintézet saját PD becsléseit alkalmazhatja a vásárolt vállalati követelésekre vonatkozóan, a lehívott összegeknél a lejárat egyenlő azon vásárolt követelések kockázattal súlyozott átlagos lejáratával, ahol a lejárat legalább 90 nap. Szerződésben rögzített, vásárlásra rendelkezésre álló keret esetében ugyanezt a lejárat értéket kell alkalmazni a le nem hívott összegnél is, feltéve, hogy az ügylet tényleges kötelezettségvállalást, lejárat előtti visszaadást kiváltó eseményt vagy egyéb jellemzőket tartalmaz, amelyek védelmet nyújtanak a vásárló hitelintézet számára azon jövőbeli követelések jelentős minőségromlása ellen, amelyeket meg kell vásárolnia az ügyleti feltételeknek megfelelően. Hatékony fedezet hiányában a le nem hívott összegre vonatkozó lejáratot úgy kell kiszámítani, mint a vásárlási megállapodás leghosszabb időtartamú, potenciális követelésének és a vásárlási ügylet fennmaradó lejáratának összegét, ahol a lejárat legalább 90 nap;
- e) Bármely más, e pontban említett eszköz esetén, vagy abban az esetben, ha egy hitelintézet nem képes az a) pontban meghatározottak szerint kiszámítani a lejárat értékét, a lejárat azon fennmaradó maximális időtartam (években), amely az ügyfél számára szerződéses kötelezettségeinek teljesítésére rendelkezésre áll, ahol a lejárat legalább 1 év;
- f) a III. melléklet 6. részében megállapított belső modell módszert alkalmazó hitelintézetek esetében a kivettségértékek kiszámításakor M-et a következő képlet szerint, azokra a kivettségekre kell kiszámolni, amelyekre ezt a módszert alkalmazzák, illetve amelyeknél a nettósítási halmazban lévő leghosszabb szerződés lejáratára hosszabb mint egy év:

$$M = \text{MIN} \left(\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective}EE_k * \Delta_{tk} * df_k + \sum_{tk \leq 1 \text{ year}}^{\text{maturity}} EE_k * \Delta_{tk} * df_k}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective}EE_k * \Delta_{tk} * df_k}; 5 \right)$$

ahol:

df_k = a kockázatmentes diszkontálási faktor $_{tk}$ időtartamra; a többi jel meghatározása a III. melléklet 6. részében található.

A 13. pont f) alpontjának első mondatától eltérve, a hitelértékelés egyoldalú kiigazításának kiszámításához belső modellt használó hitelintézet az illetékes hatóságok jóváhagyásától függően alkalmazhat olyan modellel becsült tényleges hiteltartamot, mint M.

A 14. pontra is figyelemmel, az a) alpontban megállapított képlet alkalmazandó azokra a nettósítási csoportokra, amelyekben minden szerződés eredeti lejáratára rövidebb, mint 1 év; és

- g) Az 1. rész 4. pontja alkalmazásában M a hitelfedezet tényleges lejáratára, de legalább 1 év.

14. A 13. pont a), b), d) és e) alpontjától eltérve, az M értékének legalább 1 napnak kell lennie.

- a IV. mellékletben felsorolt teljes vagy szinte teljes mértékben fedezett származtatott eszközök;
- teljes vagy szinte teljes mértékben fedezett letéti hitelek; és
- repóügyletek, értékpapír- és/vagy árukölcsonzés vagy kölcsönvétel,

amennyiben a dokumentáció a fedezet napi megállapítását és napi átértékelést követel meg, és olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek nemteljesítés vagy a fedezet újramegállapításának elmulasztása esetén azonnali felszámolást vagy a biztosíték beszámítását teszi lehetővé.

Továbbá, egyéb, az illetékes hatóságok által meghatározott rövid lejáratú kivettségek esetében, amelyek nem képezik részét a hitelintézet részéről az ügyfél folyamatban lévő finanszírozásának, M legalább egy nap. Minden egyes esetben gondosan mérlegelni kell a konkrét körülményeket.

2005. szeptember 28., szerda

15. Az illetékes hatóságok engedélyezhetik M-nek a 12. pontban meghatározottak szerinti alkalmazását az olyan közösségbeli vállalatokkal szembeni kitettségeknél, amelyek konszolidált árbevétele és eszközállománya 500 millió EUR-nál kevesebb. Az elsősorban ingatlanbefektetéssel foglalkozó vállalatok esetében az illetékes hatóságok az összes eszköz 500 millió EUR értékét 1 000 millió EUR értékre cserélhetik.
16. A lejárat eltéréseket a 90-93. cikkben meghatározottak szerint kell kezelni.
2. LAKOSSÁGI KITETTSÉGEK
  - 2.1. PD
  17. Egy kitettség PD értékének legalább 0,03 %-nak kell lennie.
  18. Az ügyfeleknél alkalmazandó, vagy kötelezettségvállalási módszer esetén a nemteljesítéskori kockázati kitettségekre vonatkozó PD érték 100 %.
  19. A vásárolt követelés behajtható összegére vonatkozó kockázathoz tartozó PD értéknek meg kell egyeznie a behajtható összegre vonatkozó kockázathoz tartozó EL becslésekkel. Ha egy hitelintézet saját EL becsléseket használhat a vásárolt követelés behajtható összegére vonatkozó kockázat megbízható módon PD és LGD értékekre történő bontására, akkor a PD becslést is lehet alkalmazni.
  20. Az előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezet a PD értékének a 22. pont szerinti korrekciójával ismerhető el. Azon behajtható összegre vonatkozó kockázatok tekintetében, amelyeknél a hitelintézetek nem használják saját LGD-becsléseket, ez a 90-93. cikk betartása mellett alkalmazandó; az illetékes hatóságok e célból más előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetet nyújtókat is figyelembe vehetnek, akik nem szerepelnek a VIII. melléklet 1. részében.
  - 2.2. LGD
  21. A hitelintézetek a 4. részben meghatározott minimumkövetelményekre figyelemmel, illetve az illetékes hatóságok jóváhagyásával saját LGD becsléseket kell nyújtaniuk. A vásárolt követelések behajtható összegére vonatkozó kockázatra 75 %-os LGD értéket kell alkalmazni. Ha a hitelintézet saját EL becsléseket használhat a vásárolt követelés behajtható összegére vonatkozó kockázat megbízható módon történő PD és LGD értékekre történő bontására, akkor az LGD becslést is lehet alkalmazni.
  22. Egyedi kitettségre vagy kitettségek pooljára vonatkozó előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezet a PD vagy LGD becsléseknek a 4. rész 99-104. pontjában meghatározott minimumkövetelményeknek megfelelő, és az illetékes hatóságok által jóváhagyott korrekciójával ismerhető el. A hitelintézet nem rendelhet a garantált kitettségekhez korrigált PD vagy LGD értéket úgy, hogy a korrigált kockázati súly alacsonyabb legyen, mint a garanciát vállalóval szembeni, hasonló közvetlen kitettség vonatkozó kockázati súlya.
  23. A 22. ponttól eltérve, az 1. rész 11. pontjának alkalmazásában a fedezet nyújtójával szembeni, hasonló közvetlen kitettség LGD értéke a kezessel szembeni fedezetlen ügylet vagy az ügyféllel szembeni fedezetlen ügylet LGD értéke lesz, attól függően, hogy a fedezett ügylet lejárat ideje alatt mind a kezes, mind az ügyfél nemteljesítése esetén, a rendelkezésre álló bizonyíték vagy a garancia struktúrája arra utal, hogy a behajtott összeg a kezes, illetve az ügyfél pénzügyi helyzetétől függ-e majd.
3. A PD/LGD MÓDSZER SZERINTI RÉSZVÉNYJELLEGŰ KITETTSÉGEK
  - 3.1. PD
  24. A PD értékeket a vállalati kitettségeknél alkalmazott módszerrel összhangban kell meghatározni.

Az alábbi minimum PD értékeket kell alkalmazni:

    - a) 0,09 % a tőzsdei részvénykitettségek esetében, ha a befektetés egy hosszú távú ügyfélkapcsolat részét képezi;
    - b) 0,09 % a nem-tőzsdei részvénykitettségeknél, ahol a befektetés megtérülése a nem tőkenyeregségből származó rendszeres és időszakos pénzáramláson alapul;

2005. szeptember 28., szerda

- c) 0,40 % a tőzsdei részvénykitettség esetében, beleértve az 1. rész 20. pontjában meghatározott egyéb rövid pozíciókat is; és
- d) 1,25 % egyéb részvényjellegű kitettség esetében, beleértve az 1. rész 20. pontjában meghatározott egyéb rövid pozíciókat is.

3.2. LGD

- 25. A nem kellően diverzifikált portfóliókban levő nem-tőzsdei részvénykitettségekhez 65 %-os LGD értéket lehet rendelni.
- 26. Minden egyéb kitettséghez 90 %-os LGD értéket kell rendelni.

3.3. Lejárat

- 27. Az összes kitettségre vonatkozóan 5 éves M értékeket kell rendelni.

3. rész – Kitettségérték**1. VÁLLALATOKKAL, INTÉZMÉNYEKKEL, KÖZPONTI KORMÁNYZATOKKAL ÉS KÖZPONTI BANKOKKAL SZEMBENI KITETTSÉGEK, VALAMINT LAKOSSÁGI KITETTSÉGEK**

- 1. Eltérő rendelkezés hiányában a mérlegen belüli kitettségek értékét a bruttó értékelési korrekció előtti, bruttó értéken kell kiszámítani. Ez a szabály alkalmazandó azokra az eszközökre is, amelyeket a tartozás összegétől eltérő áron vásároltak. Vásárolt eszközök esetében a tartozás összege és a hitelintézet mérlegében szereplő nettó értéke közti különbséget diszkontként veszik figyelembe, ha a tartozás összege nagyobb, és prémiumként, ha az kisebb.
- 2. Ha a hitelintézetek szabványosított nettósítási megállapodást alkalmaznak a repóügyletekre, illetve értékpapírok vagy áruk kölcsönadására vagy kölcsönvételére vonatkozó ügyletekre vonatkozóan, a kitettség értékét a 90–93. cikk szerint kell kiszámítani.
- 3. Mérlegen belüli nettósítás alá eső kölcsönöknél és betéteknél a hitelintézeteknek a 90-93. cikkben meghatározott módszereket kell alkalmazni a kitettség értékének kiszámítására.
- 4. A lízing kitettség értéke a minimális lízingfizetések diszkontált összege.

A minimális lízingdíjak azok a fizetések, amelyek a lízing futamideje során a lízingbe vevőtől megköveteltek vagy megkövetelhetők, és bármiféle engedményes opció (tehát olyan opció, amelynek gyakorlása meglehetősen biztos). A minimális lízingdíjnak tartalmazniuk kell azt a garantált maradványértéket, amely megfelel a VIII. melléklet 1. része 26–28. pontjában a fedezetek nyújtói vonatkozásában előírt feltételeknek, valamint a VIII. melléklet 2. része 14–19. pontjában az egyéb garanciátípusok elismerésével kapcsolatosan előírt minimális követelményeknek.

- 5. A IV. mellékletben felsorolt bármely tétel esetén a kitettségértéket a III. mellékletben meghatározott módszerekkel kell meghatározni.
- 6. A vásárolt követelések kockázattal súlyozott kitettségértékének kiszámításához alkalmazott kitettség érték kiszámításához a kinnlevő összegből ki kell vonni a behajtható összegre vonatkozó, a hitelkockázat mérséklése előtti kockázat tőkekövetelményét.
- 7. Amennyiben egy kitettség repóügylet, vagy értékpapír- vagy árukölcsönzési ügylet, illetve hosszú elszámolási idejű ügylet és letéti hitel keretében eladott, letétbe helyezett vagy kölcsönadott értékpapír vagy áruk formájában jelenik meg, a kitettség értéke az értékpapírok vagy áruk 74. cikk szerint meghatározott értéke. Amennyiben a VIII. melléklet 3. részében meghatározott pénzügyi biztosítékok összetett módszerét alkalmazzák, a kitettség értéket az ilyen jellegű értékpapíroknak vagy áruknek megfelelő volatilitási korrekcióval kell növelni, az ott meghatározottak szerint. A repóügyletek, vagy értékpapír- és árukölcsönzési, illetve kölcsönvételi ügyletek, a hosszú elszámolási idejű ügyletek és letéti hitelek kitettségértékét a III. melléklettel, illetve a VIII. melléklet 3. részének 12–22. pontjával összhangban lehet megállapítani.
- 8. A 7. ponttól eltérve, a központi szerződő féllel fennálló hitelkockázat kitettségértékét – amint azt az illetékes hatóságok megállapították – a III. melléklet 2. részének 7. pontjával összhangban kell megállapítani, feltéve, ha a központi szerződő fél ügyfél-hitelkockázati kockázata az ügylet valamennyi résztvevőjével napi alapon teljes mértékben fedezésre kerül.

2005. szeptember 28., szerda

9. A következő tételek kitettség értékeinek kiszámításához a le nem hívott ígervény és hitelkeretet meg kell szorozni a hitelegyenértékesítési faktorrall.

A hitelintézeteknek a következő hitelegyenértékesítési faktorokat kell alkalmazniuk:

- a) azon hitelkeretek esetében, amelyek a hitelintézet által bármikor és feltétel nélkül előzetes felmondás küldése nélkül felmondhatók, vagy a hitelfelvevő hitelképességének romlása miatt automatikusan érvényteleníthetők, 0 %-os hitelegyenértékesítési faktort kell alkalmazni. A 0 %-os hitelegyenértékesítési faktor alkalmazásához a hitelintézeteknek aktívan figyelemmel kell kísérniük az ügyfél pénzügyi helyzetét, valamint a hitelintézetek belső ellenőrző rendszereinek lehetővé kell tenniük az ügyfél hitelminősítésében bekövetkező romlás azonnali megállapítását. A le nem hívott fogyasztási hitelkeretek feltétel nélkül felmondhatók, ha a bennük szereplő feltételek lehetővé teszik a hitelintézet számára, hogy azokat a fogyasztóvédelmi és kapcsolódó jogszabályok által biztosított módon felmondja;
  - b) áruk mozgásából eredő rövid futamidejű akkreditívek esetében mind a kibocsátó, mind pedig az elfogadó intézményeknek 20 %-os hitelegyenértékesítési faktort kell alkalmazniuk;
  - c) azon nem lehívott ígervények esetében, amelyek az intézmény által előzetes értesítés nélkül feltétel nélkül felmondhatók, vagy előzetes felmondás nélkül bármikor érvényteleníthetők, 0 %-os hitelegyenértékesítési faktort kell alkalmazni. A 0 %-os hitelegyenértékesítési faktor alkalmazásához a hitelintézeteknek aktívan figyelemmel kell kísérniük az ügyfél pénzügyi helyzetét, valamint a hitelintézetek belső ellenőrző rendszereinek lehetővé kell tenniük az ügyfél hitelminősítésében bekövetkező romlás azonnali megállapítását;
  - d) egyéb hitelkeretek, rövid lejáratú pénzügyi eszköz jegyzésére szolgáló rulírozó hitel-megállapodások (NIF) és rövid lejáratú pénzügyi eszköz jegyzésére és a kibocsátásban való közreműködésre szolgáló középtávú rulírozó megállapodások (RUF) esetében 75 %-os hitelegyenértékesítési faktort kell alkalmazni; és
  - e) azok a hitelintézetek, amelyek eleget tesznek a 4. részben meghatározott, a saját hitelegyenértékesítési faktorokra vonatkozó becslések alkalmazására vonatkozó minimumkövetelményeknek, saját hitelegyenértékesítési faktor becsléseiket használhatják különböző, a fenti a), b), c) és d) alpontokban említett terméktípusok esetén, ha azt az illetékes hatóságok jóváhagyják.
10. Amennyiben egy kötelezettségvállalás egy másik kötelezettségvállalás meghosszabbítására vonatkozik, akkor a két egyedi kötelezettségvállaláshoz kapcsolódó alacsonyabb hitelegyenértékesítési faktor alkalmazandó.
11. Az 1–9. pontban említett összes mérlegen kívüli tételnél a kitettség értéke a következő százalékos arányoknak felel meg a saját értékéhez viszonyítva:
- 100 % a magas kockázatú tételeknél,
  - 50 % a közepes kockázatú tételeknél,
  - 20 % a közepes/alacsony kockázatú tételeknél és
  - 0 % a kis kockázatú tételeknél.

E célból a mérlegen kívüli tételleket a II. melléklet szerinti kockázati kategóriákhoz rendelik.

2. RÉSZVÉNYJELLEGŰ KITETTSÉGEK

12. A kitettség értéke a pénzügyi kimutatásokban szereplő érték. Az elfogadható részvényjellegű kitettség mérését segítő értékek az alábbiak:
- a) az olyan, valós értéken nyilvántartott befektetések esetében, melyek értékváltozása közvetlenül a bevételben és a szavatoló tőkében jelentkezik, a kitettség értéke a mérlegben kimutatott a valós érték;
  - b) az olyan, valós értéken nyilvántartott befektetések esetében, melyek értékváltozása nem közvetlenül az eredményben, hanem a szavatoló tőke egy adóval korrigált külön összetevőjében jelentkezik, a kitettség a mérlegben kimutatott valós érték; és
  - c) eredeti értéken, alsó eredeti beszerzési vagy jelen piaci áron nyilvántartott befektetéseknél a kitettség értéke a mérlegben kimutatott előállítási vagy piaci érték.

3. EGYÉB, NEM HITELKÖTELEZETTSÉGET MEGTESTESÍTŐ ESZKÖZÖK

13. Az egyéb, nem hitelkötelezettséget megtestesítő eszközök kitettség értéke a pénzügyi kimutatásokban szereplő érték.

2005. szeptember 28., szerda

4. rész – Az IRB módszer minimumkövetelményei

1. MINŐSÍTÉSI RENDSZEREK
  1. Egy „minősítési rendszernek” fel kell ölelnie az összes módszert, folyamatot, ellenőrzést, adatgyűjtő és informatikai rendszert, amelyek a hitelkockázat minősítését, a kitétségek minősítési kategóriákba vagy poolokba sorolását, valamint az egyes kitétség típusokhoz tartozó nemteljesítési és veszteségi becslések mennyiségi meghatározását támogatják.
  2. Ha egy hitelintézet többféle minősítési rendszert alkalmaz, egy ügyfél vagy ügylet minősítési rendszerbe sorolásának feltételeit dokumentálni kell, és azokat úgy kell alkalmazni, hogy megfelelően tükrözzék a kockázat szintjét.
  3. A besorolási kritériumokat és folyamatokat rendszeresen felül kell vizsgálni annak meghatározása érdekében, hogy megfelelőek-e az aktuális portfólió és a külső feltételek számára.
- 1.1. *A minősítési rendszerek struktúrája*
  4. Amennyiben egy hitelintézet közvetlen becslést alkalmaz a kockázati paraméterek megállapítására, ezt a minősítési kategória folyamatos minősítési skálán történő ábrázolásának lehet tekinteni.
- 1.1.1. *Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitétségek*
  5. A minősítési rendszernek figyelembe kell vennie az ügyfél és az ügylet kockázati jellemzőit.
  6. Egy minősítési rendszernek olyan ügyfélminősítési kategóriákkal kell rendelkeznie, amelyek kizárólag az ügyfél nemteljesítési kockázatának mennyiségi meghatározására szolgálnak. Az ügyfélminősítési kategóriának legalább hét fokozatúnak kell lennie a teljesítő ügyfelek, és egy fokozatúnak a nemteljesítő ügyfelek tekintetében.
  7. Egy „ügyfélkategória” olyan kockázati kategóriát jelent egy minősítési rendszer ügyfélminősítési kategóriáin belül, amelybe az ügyfeleket a PD becslések kiszámítására használt, meghatározott és jól elkülönülő minősítési kritériumok alapján besorolják. Egy hitelintézetek az ügyfélkategóriák közti viszonyt az egyes kategóriák által jelölt nemteljesítési kockázatszintek és az adott nemteljesítési kockázatszint megkülönböztetésére alkalmazott kritériumok szerint kell dokumentálnia.
  8. Azok a hitelintézetek, amelyek portfóliói egy meghatározott piaci szegmensre és nemteljesítési kockázatkörre koncentrálnak, elégséges számú ügyfélkategóriával kell rendelkezniük az ügyfélkörön belül ahhoz, hogy elkerüljék az adott kategórián belüli aránytalan ügyfélkoncentrációt. Egy adott kategórián belüli számottevő koncentráció jogosultságát meggyőző empirikus bizonyítékokkal kell alátámasztani arra vonatkozóan, hogy egy ügyfélkategória ésszerűen keskeny PD-sávot fed le, és az összes, e kategóriába tartozó ügyfél nemteljesítési kockázata az említett sávba esik.
  9. Ahhoz, hogy az illetékes hatóságok elismerjék a saját LGD becslések alkalmazását a tőkekövetelmények kiszámításához, a minősítési rendszernek tartalmaznia kell egy külön, kizárólag az ügylet LGD vonatkozású tulajdonságait jellemző ügyletminősítési kategóriarendszert.
  10. Az „ügyletkategória” olyan kockázati kategóriát jelent egy minősítési rendszer ügyletminősítési kategóriáin belül, amelybe a kitétségeket az LGD becslések kiszámítására használt, meghatározott és jól elkülönülő minősítési kritériumok alapján besorolják. A kategória meghatározásának magában kell foglalnia mind a kitétségek kategóriákba sorolási módjának leírását, mind az egyes kategóriákhoz tartozó kockázati szint megkülönböztetésére szolgáló kritériumokat.
  11. Egy adott kategórián belüli számottevő koncentráció jogosultságát meggyőző empirikus bizonyítékokkal kell alátámasztani arra vonatkozóan, hogy egy ügyletkategória ésszerűen keskeny LGD sávot fed le, és az összes, e kategóriába tartozó kitétség kockázata az említett sávba esik.
  12. Azok a hitelintézetek, amelyek az 1. rész 6. pontjában meghatározott módszereket alkalmazzák kockázati súlyok speciális hitelezési ügyletek finanszírozásának kitétségeihez történő rendelkezéskor, mentesülnek azon követelmény alkalmazása alól, amely előírja, hogy olyan ügyfélminősítési kategóriákkal rendelkezzenek, amelyek kizárólag az adott kitétségekre vonatkozó nemteljesítési kockázatot tükrözik. A 6. ponttól eltérve, az említett intézményeknek az ilyen kitétségekre vonatkozóan legalább 4 kategóriával kell rendelkezniük a teljesítő ügyfelek esetében, és legalább egy kategóriával a nem teljesítő ügyfelek tekintetében.

2005. szeptember 28., szerda

1.1.2. Lakossági kitettségek

13. A minősítési rendszereknek mind az ügyfél, mind az ügylet kockázatát tükrözniük kell, és meg kell ragadniuk az összes vonatkozó ügyfél- és ügyletjellemzőt.
14. A kockázatok közötti különbségtételnek biztosítania kell, hogy egy adott kategórián vagy poolon belüli kitettségek száma elégséges legyen az értelmezhető mennyiségi meghatározáshoz, valamint a veszteség jellemzőinek a kategória vagy pool szintjén történő jóváhagyásához. A kitettségek és ügyfélkategóriákon vagy poolokon belül eloszlása nem mutathat túlzott koncentrációt.
15. A hitelintézeteknek bizonyítaniuk kell, hogy a kitettségek kategóriákhoz és poolokhoz rendelési folyamata lehetővé teszi a kockázat értelmezhető megkülönböztetését, megfelelően homogén kitettség-csoportosítást biztosít, valamint lehetővé teszi a veszteség jellemzőinek pontos és következetes becslését a kategória vagy pool szintjén. Vásárolt követelések esetén a csoportosításnak az eladó jegyzési gyakorlatát, valamint az ügyfelek sokféleségét kell tükröznie.
16. A hitelintézeteknek az alábbi kockázati tényezőket kell figyelembe venniük a kitettségek kategóriákba és poolokba sorolásakor:
  - a) Ügyfélkockázati jellemzők
  - b) Ügyletkockázati jellemzők, beleértve a termékek vagy biztosíték, illetve mindkettő típusait. A hitelintézeteknek kimondottan azokkal az esetekkel kell foglalkozniuk, haugyanaz a biztosíték több kitettségre nyújt fedezetet; és
  - c) Késedelem, kivéve, ha a hitelintézet bizonyítani tudja az illetékes hatóság számára, hogy a késedelem nem jelent lényeges kockázatot a kitettségre nézve.

1.2. Minősítési kategóriákba és poolokba sorolás

17. A hitelintézetnek külön meghatározásokkal, folyamatokkal és kritériumokkal kell rendelkeznie a kitettségek minősítési rendszeren belüli kategóriákba vagy poolokba sorolásához.
  - a) A kategóriák vagy poolok meghatározásait és a besorolási kritériumokat megfelelő részletességgel kell kidolgozni ahhoz, hogy lehetővé tegyék a minősítéssel megbízottak számára, hogy a hasonló kockázatot képviselő ügyfeleket és ügyleteket következetesen ugyanabba a kategóriába vagy poolba sorolják. Ezt a következetességet a különböző üzletágakban, szervezeti egységekben és földrajzi régiókban is fenn kell tartani;
  - b) A minősítési folyamat dokumentációjának lehetővé kell tennie harmadik fél számára a kitettségek kategóriákba és poolokba rendelésének megértését, a kategóriákba és poolokba rendelés megismétlését, valamint a kategóriába vagy poolba sorolás megfelelőségének értékelését; és
  - c) A kritériumoknak összhangban kell lenniük a hitelintézet belső kölcsönnyújtási szabályaival, valamint a problémás ügyfelek és ügyletek kezelésére vonatkozó szabályzatokkal.
18. A hitelintézetnek az ügyfelek és ügyletek kategóriákba és poolokba sorolásakor figyelembe kell vennie az összes, vonatkozó információt. Az információknak naprakésznek kell lenniük, valamint lehetővé kell tenniük a hitelintézet számára a kitettség jövőbeli teljesítőképességének előrejelzését. Minél kevesebb információval rendelkezik egy hitelintézet, annál szigorúbb módon kell a kitettségeket ügyfél- és ügyletkategóriákhoz vagy poolokhoz rendelni. Ha a hitelintézet egy belső minősítési besorolás megfeleltetésének elsődleges tényezőjeként külső minősítést alkalmaz, gondoskodnia kell egyéb vonatkozó információk figyelembe vételéről is.

1.3. Kitettségek besorolása

1.3.1 Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitettségek

19. Minden ügyfelet a hiteljóváhagyási folyamat szerves részeként ügyfélkategóriába kell sorolni.
20. Azoknak a hitelintézeteknek, amelyek számára engedélyezték saját LGD és/vagy hitelegyenértékesítési faktor becslések alkalmazását, hiteljóváhagyási folyamatuk részeként minden kitettségre ügyletkategóriát is kell rendelniük.
21. Azoknak a hitelintézeteknek, amelyek az 1. rész 6. pontjában meghatározott módszereket alkalmazták kockázati súlyok speciális hitelezési ügyletek finanszírozási kitettségeihez történő rendelésekor, minden egyes ilyen jellegű kitettséget a 12. ponttal összhangban kell kategóriába sorolniuk.

2005. szeptember 28., szerda

22. Minden egyes jogi személyt, akivel szemben a hitelintézet kitettséggel rendelkezik, külön kell minősíteni. A hitelintézetnek bizonyítania kell az illetékes hatóság számára, hogy elfogadható szabályzatokkal rendelkezik az egyedi ügyfelek és kapcsolódó ügyfélcsoportok kezelésére vonatkozóan.
23. Ugyanazon ügyfél a különálló kitettségeit ugyanabba az ügyfél-kategóriába kell sorolni, függetlenül az adott ügylet természetéből adódó különbségektől. A kivételek, amikor az egyes kitettségek többféle kategóriát eredményezhetnek ugyanannak az ügyfélnek, az alábbiak:
  - a) országhoz kapcsolódó átutalási kockázat, attól függően, hogy a kitettségek hazai fizetőeszközben vagy devizában denomináltak-e;
  - b) amennyiben a kitettséghez kapcsolódó garanciák kezelését az ügyfélkategóriába sorolás korrekciója tükrözheti; és
  - c) ha fogyasztóvédelmi és banki titoktartási jogszabályok vagy egyéb jogszabályok tiltják az ügyfél-adatok cseréjét.

1.3.2. Lakossági kitettségek

24. A hiteljávahagyási folyamat részeként minden kitettséget kategóriába vagy poolba kell sorolni.

1.3.3. Felülbírálat

25. Kategóriába vagy poolba soroláshoz a hitelintézeteknek dokumentálniuk kell azokat a helyzeteket, amelyekben felül lehet bírálni a besorolási folyamat bemeneti vagy kimeneti adatokat, valamint meg kell határozniuk azokat a személyeket, akik az ilyen felülbírálat jóváhagyásáért felelősek. A hitelintézeteknek dokumentálniuk kell ezeket a felülbírálatokat, valamint az ezekért felelős alkalmazottakat. A hitelintézeteknek elemezniük kell a felülbírált besorolású kitettségek teljesítőképességét. Az elemzésnek tartalmaznia kell azon kitettségek teljesítőképességének értékelését, amelynek a minősítését egy adott, – valamennyi felelős alkalmazottért – felelősséggel tartozó személy változtatta meg.

1.4. A besorolási folyamat integritása**1.4.1. Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitettségek**

26. A besorolásokat és a besorolások rendszeres felülvizsgálatát olyan független félnek kell végeznie és jóváhagynia, akinek nem származik közvetlen előnye a hitelnyújtásra vonatkozó döntésből.
27. A hitelintézeteknek legalább évente egyszer frissíteniük kell a besorolásokat. A kiemelkedő kockázatú ügyfeleket és a problémás kitettségeket gyakoribb felülvizsgálatnak kell alávetni. A hitelintézeteknek új besorolást kell végezniük, ha az ügyféllel vagy a kitettséggel kapcsolatos lényeges információhoz jutnak.
28. A hitelintézetnek hatékony folyamattal kell rendelkeznie a PD értékeket befolyásoló ügyféljellemzők, valamint az LGD értékeket és hitelegyenértékesítési faktorokat befolyásoló ügyletjellemzők meghatározására és frissítésére.

1.4.2. Lakossági kitettségek

29. A hitelintézetnek legalább évente egyszer frissítenie kell ügyfél- és ügyletbesorolásait vagy felül kell vizsgálnia az egyes azonosított kockázati poolok veszteségi jellemzőit vagy késedelmét, attól függően, melyik alkalmazható. A hitelintézetnek legalább évente egyszer reprezentatív mintavétellel felül kell vizsgálnia az egyes kitettségek poolon belüli helyzetét annak érdekében, hogy a kitettségeket továbbra is a megfelelő poolba sorolják be.

1.5. Modellek alkalmazása

30. Ha egy hitelintézet statisztikai modelleket és egyéb mechanikus módszereket alkalmaz a kitettségek ügyfél- vagy ügyletkategóriákba vagy poolokba sorolásához, az alábbi feltételeknek kell teljesülni:
  - a) a hitelintézetnek bizonyítania kell az illetékes hatóság számára, hogy a modell megfelelő előrejelzési képességgel rendelkezik, és használatával nem torzulnak a tőkekövetelmények. A beviteli változók ésszerű és hatékony alapot képeznek a keletkező előrejelzések számára. A modell nem tartalmazhat lényeges torzítást;

2005. szeptember 28., szerda

- b) a hitelintézetnek megfelelő folyamattal kell rendelkeznie a modellekbe történő adatbevitel szabályozására, ami magában foglalja az adatok pontossági, teljességi és megfelelőségi szempontú értékelését;
- c) a hitelintézetnek bizonyítani kell, hogy a modell elkészítésére felhasznált adatok reprezentatívnak tekinthetők a hitelintézet jelenlegi ügyfeleinek vagy kitétségeinek csoportjára vonatkozóan;
- d) A hitelintézetnek rendszeres modellérvényesítési ciklussal kell rendelkeznie, ami magában foglalja a modell teljesítményének és stabilitásának figyelemmel kísérését, a modellspecifikációk felülvizsgálatát, valamint a modell eredményeinek a tényleges eredményekkel való összevetését; és
- e) a hitelintézetnek a modellen alapuló besorolások felülvizsgálatához és a modellek megfelelő alkalmazásának biztosítása érdekében a statisztikai modellekbe be kell építeniük emberi értéktételeket és tévedés lehetőségét. A felülvizsgálati folyamatnak a modell hiányosságaival kapcsolatos hibák megtalálására és mérséklésére kell irányulnia. Az emberi értéktételnek figyelembe kell vennie minden, a modell által figyelembe nem vett vonatkozó információt. A hitelintézetnek dokumentálnia az emberi értéktételeket és a modell által adott eredmények együttes alkalmazásának módját.

1.6. Minősítési rendszerek dokumentálása

- 31. A hitelintézeteknek dokumentálniuk kell minősítési rendszereik felépítését és működésük részleteit. A dokumentációnak bizonyítania kell az e részben meghatározott minimumkövetelmények teljesítését, és olyan témakörökkel kell foglalkoznia, mint a portfólió-differenciálás, minősítési kritériumok, az ügyfelek és kitétségek minősítését végző felek felelősségi köre, a besorolási felülvizsgálatok gyakorisága, valamint a minősítési folyamatnak a vezetőség általi felügyelete.
- 32. A hitelintézetnek dokumentálnia kell, hogy milyen ésszerűségi szempontok és elemzések támasztják alá az általa kiválasztott minősítési kritériumok alkalmazását. A hitelintézetnek a kockázatminősítési folyamatban bekövetkező minden jelentős változást dokumentálnia kell, és az elkészített dokumentációnak elő kell segítenie a kockázatminősítési folyamatban az utolsó illetékes hatósági felülvizsgálatot követően bekövetkező változások azonosítását. A minősítések hozzárendelésének szervezési tényezőit, beleértve a minősítés-besorolási folyamatot és a belső ellenőrzési struktúrát is, dokumentálni kell.
- 33. A hitelintézeteknek dokumentálniuk kell a nemteljesítés és veszteség belsőleg használt egyedi meghatározásait, és bizonyítaniuk kell, hogy ezek összhangban vannak az irányelvben meghatározott fogalmeghatározásokkal.
- 34. Ha a hitelintézet statisztikai modelleket alkalmaz a minősítési folyamatban, a hitelintézetnek dokumentálnia kell ezek módszertanát. A dokumentációnak az alábbiakat kell tartalmaznia:
  - a) a becslések kategóriákba, egyéni ügyfelekhez, kitétségekhez vagy poolokhoz rendelése elméletének, feltételezéseinek és/vagy matematikai és empirikus alapjainak, valamint a modell alapján végzett becsléshez alkalmazott adatforrás(ok) részletes leírása;
  - b) szigorú statisztikai folyamat meghatározása (beleértve az „out-of-time” és „out-of-sample” teljesítménytesztet is) a modell érvényesítésére; és
  - c) azon a körülmények feltüntetése, amelyek közepette a modell nem működik hatékonyan.
- 35. Egy harmadik féltől átvett, az átadó fél által saját technológián alapuló modell alkalmazása nem mentesíti a hitelintézetet a dokumentáció elkészítése vagy bármely más, a minősítési rendszerekre vonatkozó követelmény teljesítése alól. Az illetékes hatóságok előírásainak teljesítése hitelintézet felelősségi körébe tartozik.

1.7. Adatok karbantartása

- 36. A hitelintézeteknek a belső minősítéseikkel kapcsolatban a 145-149. cikk követelményei szerint kell adatokat kell gyűjteniük és tárolniuk.
- #### 1.7.1. Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitétségek
- 37. A hitelintézeteknek az alábbi információkat kell gyűjteniük és tárolniuk:
    - a) az ügyfelek és elismert garanciát vállalók teljes minősítéstörténetét;
    - b) a minősítési kategóriába sorolás dátumait;

2005. szeptember 28., szerda

- c) a minősítés levezetéséhez használt kulcsfontosságú adatokat és módszereket;
- d) a minősítési besorolásért felelős személyt;
- e) a nemteljesítő ügyfeleket és kitétségeket azonosító adatok;
- f) az ilyen jellegű nemteljesítések időpontját és körülményeit; és
- g) a minősítési kategóriákhoz és az átminősítéshez kapcsolódó PD értékekkel és a tényleges nemteljesítési arányokkal kapcsolatos adatokat;

azon hitelintézeteknek, amelyek nem alkalmaznak saját LGD becsléseket és/vagy hitelegyenértékesítési faktorokat, adatokat kell gyűjteniük és tárolniuk a tényleges LGD értékek és a 2. rész 8. pontjában meghatározott értékek, valamint a tényleges hitelegyenértékesítési faktorok és a 3. rész 9. pontjában meghatározott értékek közti összehasonlításokról.

38. Saját LGD becsléseket és hitelegyenértékesítési faktorokat alkalmazó hitelintézeteknek a következő adatokat kell gyűjteniük és tárolniuk:
- a) az egyes minősítési kategóriákhoz kapcsolódó ügyletminősítések, LGD és hitelegyenértékesítési faktor becslések teljes múltbeli adatsorait;
  - b) a besorolások időpontját, valamint azt, hogy a becslések mikor készültek;
  - c) a minősítés és az LGD valamint hitelegyenértékesítési faktor becslések elkészítéséhez használt kulcsfontosságú adatokat és módszereket;
  - d) az ügyletminősítési besorolást végző személyt, valamint azt a személyt, aki az LGD és a hitelegyenértékesítési faktor becsléseket biztosította;
  - e) az egyes nem teljesítő kitétségekhez tartozó becsült valamint tényleges LGD és hitelegyenértékesítési faktor adatokat;
  - f) a garanciák vagy hitelderivatívák hitelkockázatot mérséklő hatását az LGD értéken keresztül kimutató hitelintézetek esetében a kitétséghez tartozó LGD értékre vonatkozó adatokat egy garancia vagy hitelderivatíva hatásainak értékelése előtt és után; és
  - g) minden egyes nemteljesítő kitétségre vonatkozóan a veszteség összetevő részeinek adatait.

1.7.2. Lakossági kitétségek

39. A hitelintézeteknek a következő adatokat kell gyűjteniük és tárolniuk:
- a) a kitétségeket kategóriákba és poolokba besoroló folyamatban használt adatok;
  - b) a kitétségi kategóriákhoz vagy poolokhoz kapcsolódó, becsült PD, LGD értékek és hitelegyenértékesítési faktorok adatai;
  - c) a nem teljesítő ügyfelek és kitétségek azonosító adatai;
  - d) nem teljesítő kitétségek esetében azon kategória vagy pool adatai, amelybe a kitétséget a nemteljesítés előtti évben sorolták, valamint az LGD és a hitelegyenértékesítési faktor tényleges értéke; és
  - e) a minőségi, rülírozó lakossági kitétségek veszteségi rátájára vonatkozó adatok.

1.8. A tőke megfelelés értékelésében alkalmazott stresszteszt

40. A hitelintézetnek rendelkeznie kell a tőke megfelelés értékelésével kapcsolatos megbízható stressz-tesztelési eljárásokkal. A stressz-tesztelésnek magában kell foglalnia az olyan lehetséges események vagy a gazdasági viszonyok jövőbeli változásainak feltérképezését, amelyek kedvezőtlen hatással járhatnak a hitelintézet hitelkitétségeire vonatkozóan, valamint a hitelintézetnek az ilyen változásokkal szembeni ellenálló képessége értékelését.
41. A hitelintézetnek rendszeresen hitelkockázati stressz-tesztet kell elvégeznie az egyes meghatározott feltételeknek a hitelkockázathoz szükséges teljes tőkekövetelményre gyakorolt hatásának értékelése céljából. Az alkalmazandó tesztet a felügyeleti felülvizsgálat fenntartása mellett a hitelintézet választja meg. Az alkalmazandó tesztnek értelmezhetőnek és ésszerűen szigorúnak kell lennie, figyelembe véve legalább enyhe recessziós forgatókönyvek hatását is. A hitelintézetnek értékelnie kell a stressz teszt forgatókönyvekben foglalt feltételek következtében szükségessé vált átminősítéseket. A stressz teszt keretében megvizsgált portfólióknak tartalmazniuk kell a hitelintézet teljes kitétségeinek meghatározó részét.

2005. szeptember 28., szerda

42. Azok a hitelintézetek, amelyek az 1. rész 4. pontjában foglalt elbánást használják, stresszteszt-keretük részének tekintik a megfelelési kritériumokon kívül eső fedezetszolgáltatók hitelminőségében bekövetkező minőségi változás hatását.

2. KOCKÁZATSZÁMÍTÁS

43. A kategóriákba vagy poolokba való besorolás kockázati paramétereinek meghatározásakor a hitelintézeteknek az alábbi követelményeket kell érvényesíteniük:

2.1. *Nemteljesítés fogalma*

44. Egy adott ügyfél „nemteljesítését” akkor kell megtörténtnek tekinteni, ha a következő események közül valamelyik vagy mindkettő bekövetkezik:
- a) A hitelintézet úgy véli, hogy az ügyfél valószínűsíthetően nem fogja teljes egészében teljesíteni hitelkötelezettségeit a hitelintézet, annak anyavállalata vagy valamely leányvállalata felé, hacsak hitelintézet nem folyamodik visszkeresethez a biztosíték (ha rendelkezésre áll) lehívása érdekében.
  - b) Az ügyfélnek a hitelintézettel, anyavállalattal vagy bármely leányvállalatával szembeni lényeges hitelkötelezettsége 90 napon túli késedelembe esik.

Folyószámlahitel esetében a késedelmes napok száma azzal a nappal indul, amikor az ügyfél egy meghatározott határértéket túllép, a jelenleg fennálló tartozásánál kisebb határértéket határoznak meg számára, vagy jóváhagyás nélkül hív le hitelt és az alapul vett összeg jelentős.

A meghatározott határérték egy olyan határérték, amit az ügyfél tudomására hoztak.

A késedelem hitelkártyák esetében a fizetés legkorábbi esedékességi napján kezdődik.

Lakossági kitettségeknél és közszektorbeli intézménnyel szembeni kitettségeknél a 48. pontban foglaltak szerint az illetékes hatóságok határozhatják meg a késedelmi napok számát.

A vállalatokkal szembeni kitettségeknél a 154. cikk (7) bekezdésben foglaltak szerint az illetékes hatóságok határozzák meg a késedelmi napok számát.

Lakossági kitettségeknél a hitelintézetek ezt a meghatározást ügyleti szinten is alkalmazhatják.

A lejárt kockázatoknak minden esetben az illetékes hatóságok által meghatározott – elfogadható kockázati szintet képviselő – határértéken felül kell maradniuk.

45. A fizetés valószínűtlenségét mutató jelek többek között az alábbiak:
- a) a hitelintézet a hitelkötelezettség kamatait függővé teszi;
  - b) a hitelintézet a kitettség átvétele után bekövetkező jelentős, észlelt hitelminőség-romlás nyomán értékelési korrekciót hajt végre;
  - c) a hitelintézet a hitelkötelezettséget lényeges, hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteséggel adja el;
  - d) a hitelintézet beleegyezik a hitelkötelezettség pénzügyi nehézségek miatt történő átstrukturálásába, és ez előreláthatóan tőke, kamat vagy (ha alkalmazható) díjak elengedését illetve fizetési halasztással csökkentett pénzügyi kötelezettségvállalást eredményez. Ez a PD/LGD módszerrel értékelt részvényjellegű kitettségek esetében magában foglalja magának a részvénynek pénzügyi nehézségek miatt történő átstrukturálását is;
  - e) a hitelintézet csődeljárást eljárást indított vagy ehhez hasonló intézkedést tett az ügyfélnek a hitelintézettel, anyavállalattal vagy bármely leányvállalatával szembeni hitelkötelezettségével kapcsolatban; és
  - f) az ügyfél csődeljárást kezdeményezett vagy hasonló védelmet igényelt, hogy ezáltal a hitelintézettel, anyavállalatával vagy bármely leányvállalatával szembeni hitelkötelezettséget elkerülhesse vagy a visszafizetést elhalasztassa.

2005. szeptember 28., szerda

46. Azoknak a hitelintézeteknek, amelyek olyan külső adatokat alkalmaznak, amelyek nincsenek összhangban a nemteljesítés itt meghatározott fogalmával, az illetékes hatóságok számára bizonyítaniuk kell, hogy megfelelő korrekciókat alkalmaznak annak érdekében, hogy azokat széleskörűen megfeleltessék a nemteljesítés meghatározásának.
47. Ha a hitelintézet úgy tekinti, hogy egy előzőleg nemteljesítő kitétségre vonatkozóan a nemteljesítést kiváltó esemény nem érvényes többé, akkor a hitelintézetnek az ügyfelet vagy az ügyletet teljesítő kitétséggé kell minősítenie. Amennyiben a nemteljesítés meghatározásának megfelelő esemény a későbbiekben újra felmerül, ez újabb nemteljesítésnek tekintendő.
48. A lakossági és a közszektorbeli intézményekkel szembeni kitétségeknél minden tagállam illetékes hatóságának meg kell határoznia azon késedelmi napok pontos számát, amelyet minden, a joghatósága alá tartozó hitelintézetnek az illető tagállamban székhellyel rendelkező partnerekkel szemben be kell tartania a nemteljesítés 44. pontban meghatározott fogalmának értelmében. A meghatározott napok számának 90 és 180 között kell lennie a termékfajtáktól függően. Másik tagállamban székhellyel rendelkező partnerrel szembeni kitétségek esetében az illetékes hatóságoknak úgy kell meghatározniuk a késedelmi napok számát, hogy az ne legyen magasabb, mint az illető tagállam illetékes hatóságai által meghatározott napok száma.

2.2. Általános becslési követelmények

49. A hitelintézet saját PD, LGD, hitelegyenértékesítési faktor és EL kockázati paraméterekre vonatkozó becsléseinek magukban kell foglalniuk az összes vonatkozó adatot, információt és módszert. A becslések kialakításakor mind a múltbeli tapasztalatot, mind pedig empirikus bizonyítékokat fel kell használni, és azok nem alapulhatnak kizárólag értékítéleten. A becsléseknek valószerűnek és intuitívnek kell lenniük, és a szóban forgó kockázati paraméterek meghatározó tényezőin kell alapulniuk. Minél kevesebb adattal rendelkezik egy hitelintézet, annál szigorúbb becslést kell adnia.
50. A hitelintézetnek képesnek kell lennie az elszenvedett veszteséget a nemteljesítés gyakorisága, az LGD értéke, a hitelegyenértékesítési faktor vagy – amennyiben EL becsléseket alkalmaznak – a veszteség vonatkozásában részletezni azon tényezők szerint, amelyeket a megfelelő kockázati paraméterek alakító tényezőinek tekint. A hitelintézetnek bizonyítania kell, hogy becslései a hosszú távú tapasztalatot reprezentatív módon tükrözik.
51. Minden, a kölcsönnyújtási gyakorlatban vagy az adósságbehajtás folyamatában a 66., 71., 82., 86., 93. és 95. pontban meghatározott megfigyelési időszak során bekövetkező változást figyelembe kell venni. A hitelintézet becsléseinek tükrözniük kell a technikai fejlődés, valamint a rendelkezésre álló új adatok és információk hatásait. A hitelintézeteknek új információ napvilágra kerülése esetén, de legalább évente egyszer felül kell vizsgálniuk becsléseiket.
52. A becsléshez felhasznált adatok által reprezentált kitétség-populációnak, az adatok kiszámításakor felhasznált kölcsönnyújtási szabályoknak, és a többi reprezentatív jellemzőnek összehasonlíthatónak kell lennie a hitelintézet kitétségeinek és előírásainak vonatkozó jellemzőivel. A hitelintézetnek bizonyítania kell, hogy az adatok alapjául szolgáló gazdasági és piaci feltételek egyaránt vonatkoznak mind a jelenlegi, mind a várható viszonyokra. A mintában található kitétségek számának és a számításra felhasznált időszaknak elégségesnek kell lenniük ahhoz, hogy a hitelintézet megbizonyosodhasson a becslések pontosságáról és robusztus jellegéről.
53. Vásárolt követelések esetén a becsléseknek tükrözniük kell az összes, a vásárló hitelintézet számára rendelkezésre álló lényeges információt az alapul szolgáló követelések minőségére vonatkozóan, beleértve a hasonló poolokra vonatkozó, az eladótól, a vásárló hitelintézettől vagy külső forrásokból származó adatokat is. A vásárló hitelintézetnek értékelnie kell az eladó által rendelkezésre bocsátott adatokat.
54. A hitelintézetnek a becsléseire vonatkozóan a becslési hibák várható tartományához kapcsolódó biztonsági különbözetet kell hozzáadnia. Amennyiben a módszerek és adatok kevésbé kielégítőek, és a hibák várható tartománya is nagyobb, a biztonsági különbözetnek is nagyobbak kell lennie.
55. Ha a hitelintézetek a kockázati súlyok kiszámítására és belső célokra eltérő becsléseket használnak, ezt dokumentálniuk kell, valamint az illetékes hatóságok számára bizonyítaniuk kell a becslések megfelelő voltát.
56. Amennyiben a hitelintézetek bizonyítani tudják az illetékes hatóságok számára, hogy az irányelv végrehajtása előtt gyűjtött adatokat megfelelően korrigálták ahhoz, hogy azokat széles körben megfeleltessék a nemteljesítés vagy veszteség meghatározásával, az illetékes hatóságok bizonyos fokú rugalmasságot engedélyezhetnek a hitelintézetek számára az előírt adatkezelési előírások vonatkozásában.

2005. szeptember 28., szerda

57. Ha egy hitelintézet több hitelintézet közös adatait használja fel, bizonyítania kell, hogy:
- A közös adatok alkalmazásában részt vevő más hitelintézetek minősítési rendszerei és kritériumai hasonlóak az általa alkalmazottakkal;
  - A közös adatok állománya reprezentatívan tükrözi azt a portfóliót, amelyre vonatkozóan a közös adatokat használják; és
  - A közös adatokat a hitelintézet hosszabb időn keresztül következetesen alkalmazza állandó becsléseihez.
58. Ha egy hitelintézet több hitelintézet közös adatait használja fel, továbbra is felelős marad saját minősítési rendszereinek integritásáért. A hitelintézetnek bizonyítania kell az illetékes hatóságok számára, hogy házon belül elégséges, a minősítési rendszerekre vonatkozó tudással rendelkezik, beleértve a minősítési folyamat hatékony nyomon követésének és ellenőrzésének képességét is.

2.2.1. A PD becslések sajátos követelményei

Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitétségek

59. A hitelintézeteknek az egyes ügyfélkategóriákhoz tartozó PD értékeket az éves nemteljesítési ráták hosszú távon számolt átlagából kell becsülniük.
60. Vásárolt vállalati követelések esetében a hitelintézetek az éves nemteljesítési ráták hosszú távon számolt átlaga alapján becsülhetik meg az egyes ügyfélkategóriákhoz tartozó EL értékeket.
61. Ha egy hitelintézet vásárolt vállalati követeléseire vonatkozó PD és LGD értékek átlagára vonatkozó hosszú távú becsléseit egy EL becslésből és egy megfelelő PD vagy LGD becslésből vezeti le, a veszteségbecslési folyamatnak teljesítenie kell az e részben meghatározott általános PD és LGD becslési előírásokat, és az eredménynek meg kell felelnie az LGD 73. pont szerinti meghatározásának.
62. A hitelintézetek a PD becslési technikákat csak az ezeket alátámasztó elemzéssel együtt alkalmazhatják. A hitelintézeteknek fel kell ismerniük az emberi értékítéletek fontosságát a különböző technikák együttes használatát, valamint a technikák és információk korlátai miatti korrekciókkal kapcsolatos döntések esetén.
63. Amennyiben egy hitelintézet a PD becslésekre vonatkozóan nemteljesítési tapasztalatra vonatkozó belső adatokat alkalmaz, elemzésében bizonyítania kell, hogy a becslések figyelembe veszik a jegyzési feltételeket, valamint az adatokat létrehozó minősítési rendszer és az aktuális minősítési rendszer közötti különbségeket. Amennyiben a kockázatvállalási feltételek vagy minősítési rendszerek megváltoztak, a hitelintézetnek nagyobb biztonsági különbözetet kell hagynia a PD becslésekben.
64. Amennyiben egy hitelintézet belső kategóriáit egy külső hitelminősítő intézmény vagy hasonló szervezet által alkalmazott minősítési kategóriához rendeli vagy megfelelteti azokkal, majd a külső szervezet minősítési kategóriánál megfigyelt nemteljesítési rátát a hitelintézet minősítési kategóriáira vonatkoztatja, a megfeleltetésnek a belső minősítési rendszer kritériumainak a külső szervezetek által használt kritériumokkal történő összehasonlításán, valamint a közös ügyfelek belső és külső minősítésének összehasonlításán kell alapulnia. Kerülni kell a megfeleltetési módszerben vagy az alapul szolgáló adatokban levő torzításokat és ellentmondásokat. A külső szervezetnek a mennyiségi meghatározáshoz használt adatai alapjául szolgáló kritériumainak kizárólag a nemteljesítési kockázatra kell irányulniuk, azoknak nem kell az ügylet jellemzőit tükrözniük. A 44.-48. pont követelményeire is figyelemmel, egy hitelintézet elemzésének magában kell foglalnia az alkalmazott nemteljesítés meghatározások összehasonlítását. A hitelintézetnek dokumentálnia kell a megfeleltetés alapját.
65. Amennyiben egy hitelintézet statisztikai modellt használ a nemteljesítés előrejelzésére, lehetőség van arra, hogy a PD értékeket egy adott kategóriába tartozó ügyfelekre vonatkozó becsült nemteljesítési valószínűség egyszerű átlagaként becsüljék. A hitelintézet nemteljesítést előrejelző modelljeinek erre a célra történő alkalmazásának teljesítenie kell a 30. pontban meghatározott szabályokat.

2005. szeptember 28., szerda

66. Függetlenül attól, hogy egy hitelintézet külső, belső vagy közös adatforrásokat, illetve ennek a háromnak a kombinációját használja a PD érték becslésére, az ezeket alátámasztó múltbeli megfigyelési időszak hosszának legalább egy forrás tekintetében legalább öt évnek kell lenni. Ha a rendelkezésre álló megfigyelési időszak egy forrás tekintetében hosszabb időszakot tekint át, és ezek az adatok meghatározó jellegűek, akkor ezt a hosszabb időszakot kell alkalmazni. Ez a pont a részvényeknél alkalmazott PD/LGD módszerre is vonatkozik. A tagállamok engedélyezhetik az olyan hitelintézetek számára, melyek nem használhatnak saját LGD-becsléseket vagy hitelegyenértékesítési faktor – amennyiben azok az IRB-módszert alkalmazzák – két évet felölelő vonatkozó adat birtoklását. Ez az időszak minden évben egy évvel nő addig, míg a vonatkozó adatok öt évet fel nem ölelnek.

Lakossági kitettségek

67. A hitelintézeteknek az egyes ügyfélkategóriákhoz tartozó PD értékeket az éves nemteljesítési ráták hosszú távon számolt átlagából kell becsülniük.
68. A 67. ponttól eltérve, a PD becslések a tényleges veszteségekből és a megfelelő LGD becslésekből is meghatározhatók.
69. A hitelintézetnek a veszteségi jellemzők becslésénél a kitettségek kategóriákba vagy poolokba soroláshoz alkalmazott belső adatokat kell elsődleges információforrásnak tekintenie. A hitelintézetek külső adatokat (beleértve a közös adatokat) vagy statisztikai modelleket használhatnak a mennyiségi meghatározáshoz, amennyiben erős kapcsolatot mutatható ki az alábbiak között:
- a hitelintézet minősítési kategóriákba vagy poolokba sorolási folyamata és a külső adatforrás által használt folyamat; és
  - a hitelintézet belső kockázati profilja és a külső adatok összetétele.
- Vásárolt lakossági követelések esetén a hitelintézetek külső és belső referencia adatokat használhatnak. A hitelintézeteknek az összes vonatkozó adatforrást fel kell használniuk az összehasonlításhoz.
70. Ha egy hitelintézet lakossági kitettségeihez kapcsolódó PD és LGD értékek átlagára vonatkozó hosszú távú becsléseit a teljes veszteségre vonatkozó becslésből és egy megfelelő PD vagy LGD becslésből vezeti le, az általános veszteségbecslési folyamatnak teljesítenie kell az e részben meghatározott általános PD és LGD becslési előírásokat, és az eredménynek meg kell felelnie az LGD 73. pont szerinti meghatározásának.
71. Függetlenül attól, hogy egy hitelintézet külső, belső vagy közös adatforrásokat, illetve ennek a háromnak a kombinációját használja veszteségjellemzési becsléséhez, az ezeket alátámasztó múltbeli megfigyelési időszak hosszának legalább egy forrás tekintetében legalább öt évnek kell lennie. Ha a rendelkezésre álló megfigyelési időszak egy forrás tekintetében hosszabb időszakot tekint át, és ezek az adatok meghatározóak, akkor ezt a hosszabb időszakot kell alkalmazni. A hitelintézetnek nem kell egyenlő fontosságot tulajdonítani a múltbeli adatoknak, ha bizonyítani tudja az illetékes hatóságok számára, hogy a friss adatok a veszteségi ráta jobb előrejelzői. A tagállamok engedélyezhetik a hitelintézetek számára – amennyiben azok az IRB-módszert alkalmazzák – két évet felölelő vonatkozó adat birtoklását. Ez az időszak minden évben egy évvel nő addig, míg a vonatkozó adatok öt évet fel nem ölelnek.
72. A hitelintézeteknek azonosítaniuk és elemezniük kell a kockázati paraméterek várható változását a hitelkitettségek élettartama során (élettartam-hatás).

2.2.2. A saját LGD becslések sajátos követelményei

73. A hitelintézeteknek az egyes ügyletkategóriákhoz vagy poolokhoz tartozó LGD értékeket az egyes ügyletkategóriákhoz vagy poolokhoz tartozó tényleges LGD értékek átlaga alapján, az adatforrásokon belüli összes megfigyelt nemteljesítés használatával (nemteljesítési események súlyozott átlaga) kell becsülniük.
74. A hitelintézeteknek a gazdasági dekonjunktúrának megfelelő LGD becsléseket kell alkalmazniuk, ha a becslések szigorúbbak a hosszabb távú átlagnál. Amennyiben egy minősítési rendszertől elvárható, hogy az egyes kategóriákra vagy poolokra vonatkozóan hosszabb távon állandó szinten tényleges LGD becsléseket adjon, akkor a hitelintézeteknek korrigálniuk kell az egyes kategóriák vagy poolok kockázati paramétereire vonatkozó becsléseiket annak érdekében, hogy korlátozzák a gazdasági dekonjunktúrának a tőkekövetelményekre gyakorolt hatását.

2005. szeptember 28., szerda

75. A hitelintézetnek figyelembe kell vennie minden, az ügyfélkockázat illetve a biztosíték vagy biztosítéknyújtó között fennálló függőséget. Szigorúan kell kezelni azokat az eseteket, amikor jelentős mértékű függőség áll fenn.
76. Az alapul szolgáló kötelezettségek és a biztosíték közötti devizanem eltéréseket a hitelintézetnek LGD becsléseiben szigorúan kell kezelnie.
77. Amennyiben az LGD becslések figyelembe veszik a biztosíték meglétét, ezek a becslések nem alapulhatnak kizárólag a biztosíték becsült piaci értékén. Az LGD becsléseknek figyelembe kell venniük, hogy a hitelintézetek nem feltétlenül tudják a biztosítékokat gyorsan ellenőrzésük alá tudják vonni, illetve azokat értékesíteni.
78. Amennyiben LGD becslések figyelembe veszik biztosíték meglétét, a hitelintézetek kötelesek a VIII. melléklet 2. részében előírtaknak általánosságban megfelelő formában kidolgozni a biztosíték kezelésével, jogbiztonsággal és kockázatkezeléssel kapcsolatos belső követelményeket.
79. Addig a mértékig, amíg egy hitelintézet elismeri a biztosítékot a partnerkockázati kitettség érték meghatározása céljából a III. melléklet 5. és 6. részének megfelelően, a biztosítékból visszanyerni várt bármely összeg nem vehető figyelembe az LGD becslésekor.
80. A már nem teljesített állapotban lévő kitettségek esetében a hitelintézetnek a várható veszteségnek a gazdasági helyzetet és a kitettség állapotát figyelembe vevő legjobb becslésének és a behajtási időszakban esetleg felmerülő további nem várt veszteségeknek az összegét kell alapul vennie.
81. A hitelintézet eredmény-kimutatásában való tőkésítésük mértékéig a be nem fizetett késedelmi díjakat hozzá kell adni a hitelintézet kitettségéhez és veszteségéhez.

Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitettségek

82. Az LGD becsléseknek legalább egy adatforrás esetében legalább öt évet felölelő, a bevezetés után minden évben egy évvel meghosszabbodó, így legalább hét évet elérő időszakból származó történeti adatokon kell alapulniuk. Ha a rendelkezésre álló megfigyelési időszak egy forrás tekintetében hosszabb időszakot tekint át, és ezek az adatok meghatározóak, akkor ezt a hosszabb időszakot kell alkalmazni.

Lakossági kitettségek

83. A 73. ponttól eltérve, az LGD becslések meghatározhatók a tényleges veszteségekből vagy a megfelelő PD becslésekből is.
84. A 89. ponttól eltérve, a hitelintézetek a jövőbeli igénybevételeket a hitelegyenértékesítési faktorjaikban vagy az LGD becsléseikben mutathatják ki.
85. Vásárolt lakossági követelések esetén a hitelintézetek külső és belső referenciaadatokat használhatnak LGD becsléseikben.
86. Az LGD-becsléseknek legalább öt éves adatokon kell alapulniuk. A 73. ponttól eltérve, a hitelintézetnek nem kell egyenlő fontosságot tulajdonítani a múltbeli adatoknak, ha bizonyítani tudják az illetékes hatóságok számára, hogy a friss adatok a veszteségi ráta jobb előrejelzői. A tagállamok engedélyezhetik a hitelintézetek számára – amennyiben azok az IRB-módszert alkalmazzák – két évet felölelő vonatkozó adat birtoklását. Ez az időszak minden évben egy évvel nő addig, míg a vonatkozó adatok öt évet fel nem ölelnek.

2.2.3. A saját hitelegyenértékesítési faktor becslések sajátos követelményei

87. A hitelintézeteknek az egyes ügyletkategóriákhoz vagy poolokhoz tartozó hitelegyenértékesítési faktorokat az egyes ügyletkategóriákhoz vagy poolokhoz tartozó tényleges hitelegyenértékesítési faktorok átlaga alapján, az adatforrásokon belüli összes várható nemteljesítés használatával (nemteljesítési események súlyozott átlaga) kell becsülniük.
88. A hitelintézeteknek gazdasági dekonjunkciónak megfelelő hitelegyenértékesítési faktor becsléseket kell alkalmazniuk, ha a becslések szigorúbbak a hosszú távú átlagnál. Amennyiben egy minősítési rendszertől elvárható, hogy az egyes kategóriákra vagy poolokra vonatkozóan hosszabb távon állandó hitelegyenértékesítési faktor becsléseket adjon, akkor a hitelintézeteknek korrigálniuk kell az egyes kategóriák vagy poolok kockázati paramétereire vonatkozó becsléseiket annak érdekében, hogy korlátozzák a gazdasági dekonjunkciónak a tőkekövetelményekre gyakorolt hatását.

2005. szeptember 28., szerda

89. A hitelintézetek hitelegyenértékesítési faktor becsléseinek az ügyfél a nemteljesítést kiváltó esemény időpontjáig vagy azt követően végzett esetleges további lehívásainak lehetőségét is tükrözniük kell.

A becsült hitelegyenértékesítési faktornak nagyobb biztonsági különbözetet kell magában foglalnia, ha a nemteljesítés gyakorisága és a hitelegyenértékesítési faktor mértéke között nagy valószínűséggel erősebb pozitív korreláció várható.

90. A hitelegyenértékesítési faktorok becslésénél a hitelintézeteknek figyelembe kell venniük a számlavezetés felügyeletére és a kifizetések feldolgozására elfogadott egyes szabályzatokat és stratégiákat. A hitelintézeteknek fontolóra kell venniük a további lehívások megakadályozásának a lehetőségét és szándékát a fizetési nemteljesítést még nem kimerítő események esetén, mint például szerződészegés vagy más technikailag nemteljesítésnek minősülő esemény.
91. A hitelintézeteknek megfelelő rendszerekkel és eljárásokkal kell rendelkezniük az ügyletek összegének, a vissza nem hívható kötelezettségek kapcsán fennálló aktuális kinnlevőségeknek, valamint a fennálló kinnlevőségek változásainak ügyfelenként és kategóriákként történő felügyeletére. A hitelintézetnek képesnek kell lennie a fennálló egyenlegek napi alapú felügyeletére.
92. Ha a hitelintézetek eltérő hitelegyenértékesítési faktor becsléseket használnak a kockázattal súlyozott kitétségmentesség kiszámítására és belső célokra, akkor ezt dokumentálniuk kell, valamint bizonyítaniuk kell a becslések megfelelő voltát az illetékes hatóságok számára.

Vállalatokkal, intézményekkel és központi kormányzatokkal, valamint központi bankokkal szembeni kitétségek

93. A hitelegyenértékesítési faktor becsléseknek legalább öt évet felölelő, a bevezetés után minden évben egy évvel meghosszabbodó, így legalább hét évet elérő időszakból származó történeti adatokon kell alapulniuk, legalább egy adatforrás esetében. Ha a rendelkezésre álló megfigyelési időszak egy forrás tekintetében hosszabb időszakot tekint át, és ezek az adatok meghatározó jellegűek, akkor ezt a hosszabb időszakot kell alkalmazni.

Lakossági kitétségek

94. A 89. ponttól eltérve, a hitelintézetek a jövőbeli igénybevételeket a hitelegyenértékesítési faktorjaikban vagy LGD becslésekben mutathatják ki.
95. A hitelegyenértékesítési faktor becsléseknek legalább öt évet felölelő múltbeli adatokon kell alapulniuk. A 87. ponttól eltérve, a hitelintézetnek nem kell egyenlő fontosságot tulajdonítani a múltbeli adatoknak, ha bizonyítani tudja az illetékes hatóságok számára, hogy a friss adatok a veszteségi rátának jobb előrejelzői. A tagállamok engedélyezhetik a hitelintézetek számára – amennyiben azok az IRB-módszert alkalmazzák – két évet felölelő vonatkozó adat birtoklását. Ez az időszak minden évben egy évvel nő addig, míg a vonatkozó adatok öt évet fel nem ölelnek.

2.2.4. A garanciák és hitelderivatívák értékelésének minimumkövetelményei***Vállalatokkal, intézményekkel, központi kormányzatokkal, és központi bankokkal szembeni olyan kitétségek, ahol saját LGD becsléseket alkalmaznak, és lakossági kitétségek.***

96. A 97-104. pontban szereplő követelmények nem alkalmazhatóak az intézmények és központi kormányzatok, valamint központi bankok által nyújtott garanciák esetében, ha a hitelintézet engedélyt kapott arra, hogy a 78-83. cikk szabályait alkalmazza az ilyen intézményekkel szembeni kitétségeknél. Ebben az esetben a 90-93. cikk követelményeit kell alkalmazni.
97. Lakossági garanciák esetében ezeket a követelményeket kell alkalmazni a kitétségek kategóriákba és poolokba sorolásánál, valamint a PD érték becslésénél.

Elismert garanciavállalók és garanciák

98. A hitelintézeteknek világosan meghatározott kritériumokkal kell rendelkezniük a kockázattal súlyozott kitétség értékek kiszámítása során elismert garanciát vállalók típusaira vonatkozólag.
99. Elismert garanciavállalók esetében ugyanazok a szabályok alkalmazandók, mint amelyeket a 17-29. pontban határoztak meg az ügyfelekre vonatkozóan.

2005. szeptember 28., szerda

100. A garanciát írásba kell foglalni, azt a garanciavállaló nem mondhatja fel, addig kell hatályosnak lennie, amíg a kötelezettségvállalásnak teljes mértékben eleget nem tesznek (az összeg és a garancia futamidejének vonatkozásában), valamint jogilag érvényesíthetőnek kell lennie a garanciavállalóval szemben azon a joghatósági területen, ahol a garanciát vállaló olyan lefoglalható vagyontárgyakkal rendelkezik, amelyekre vonatkozóan az ítélet érvényesíthető. Az illetékes hatóságok jóváhagyása mellett elismerhetők olyan garanciák, amelyek bizonyos feltételek teljesülése esetén a garanciavállalót nem kötelezik teljesítésre (feltételes garanciák). A hitelintézetnek bizonyítania kell, hogy a kategóriába vagy poolba sorolás kritériumai a kockázatcsökkentési hatás lehetséges romlását megfelelő módon kezelik.

Módosíthatósági kritériumok

101. A hitelintézetnek egyértelműen meghatározott kritériumokkal kell rendelkeznie a kategóriák, poolok vagy LGD becslések módosításához, illetve a lakossági, és az elismert vásárolt követelések esetében a kitétségek kategóriákba vagy poolokba történő besorolási folyamatára vonatkozóan ahhoz, hogy kimutassa a garanciák hatását a kockázattal súlyozott kitétségek értékek kiszámításában. Ezeknek a kritériumoknak meg kell felelniük a 17–29. pontban meghatározott minimumkövetelményeknek.
102. A kritériumoknak valószerűnek és intuitívnek kell lenniük. Ezeknek a kritériumoknak meg kell ragadniuk a garanciát vállaló képességét és szándékát a garancia teljesítésére, a garanciát vállaló általi kifizetések időzítését, a garanciát vállaló garancia szerinti teljesítése és az adós fizetőképessége közti korrelációs szintet, valamint az ügyfél számára fennmaradó reziduális kockázat mértékét.

Hitelderivatívák

103. A garanciákra vonatkozó, e részben meghatározott minimumkövetelmények alkalmazandók az egyedi címzettek hitelderivatíváira is. A hitelderivatíva alapul szolgáló kötelezettsége és a szóban forgó ügylet közti eltéréssel, vagy egy hitelkockázati esemény bekövetkezésének megállapításához alkalmazott ügylettel kapcsolatban a VIII. melléklet 2. részének 21. pontjában meghatározott követelményeket kell alkalmazni. A lakossági kitétségek és elismert vásárolt követelések esetében ezt a pontot kell alkalmazni a kitétségek kategóriákba vagy poolokba sorolási folyamatára is.
104. A kritériumoknak ki kell térniük a hitelderivatíva fizetési struktúrájára, és szigorú módon kell értékelniük annak a megtérülések szintjére és időzítésére gyakorolt hatását. A hitelintézetnek fontolóra kell vennie, hogy a reziduális kockázat egyéb formái milyen mértékig maradnak meg.

2.2.5. Vásárolt követelések minimumkövetelményei

Jogbiztonság

105. Az ügylet struktúrájának biztosítania kell, hogy a hitelintézet minden előrelátható körülmény közepe megőrizze a követelésekből származó készpénzbevétel fölötti ellenőrzését és tulajdonjogát. Amennyiben az ügyfél közvetlenül az eladónak vagy az állománykezelőnek teljesít kifizetést, a hitelintézetnek rendszeresen ellenőriznie kell, hogy a kifizetéseket teljes egészében továbbítják, és hogy azok megfelelnek a szerződésben vállalt feltételeknek. Állománykezelő azt az intézményt jelenti, amely a vásárolt követelések egy poolját vagy az alapul szolgáló hitelkitétségeket napi alapon kezeli. A hitelintézeteknek rendelkezniük kell eljárásokkal, amelyek biztosítják a követelések és készpénzbevételek tulajdonjogát olyan csőd eljárásokkal és jogi igényekkel szemben, amelyek jelentősen hátrálthatják a hitelnyújtó számára a követelések likvid tételét vagy transzferálását, illetve a készpénzbevételek fölötti ellenőrzés megőrzését.

A felügyeleti rendszerek hatékonysága

106. A hitelintézeteknek mind a vásárolt követelések minőségét, mind az eladó és állománykezelő pénzügyi helyzetét felügyelniük kell. Különösen:
- a) a hitelintézetnek értékelnie kell a vásárolt követelések, valamint az eladó, és az állománykezelő pénzügyi helyzete közötti korrelációt, és rendelkeznie kell vészhelyzetek ellen védelmet nyújtó belső szabályzatokkal és eljárásokkal, beleértve az egyes eladók és állománykezelők belső kockázatminősítési besorolására szolgáló eljárásokat;

2005. szeptember 28., szerda

- b) a hitelintézetnek egyértelmű és hatékony szabályzatokkal és eljárásokkal kell rendelkeznie az eladó és az állománykezelő elismerhetőségének meghatározására. A hitelintézetnek vagy megbízottjának rendszeres, az eladókra és állománykezelőkre vonatkozó felülvizsgálatot kell végeznie annak érdekében, hogy ellenőrizze az eladó vagy állománykezelő jelentéseinek pontosságát, felderítse a csalásokat vagy működési gyengeségeket, és ellenőrizze az eladó hitelezésre vonatkozó szabályzatainak minőségét, illetve az állománykezelő követelés-beszedésre vonatkozó szabályzatait és eljárásait. A felülvizsgálatok eredményeit dokumentálni kell;
- c) a hitelintézetnek értékelnie kell a vásárolt követelés-poolok jellemzőit, beleértve az előlegesen felüli kifizetéseket, az eladó múltbeli elmaradásaival kapcsolatos információkat, nem teljesítő hiteleket, a nem teljesítő hitelekre elszámolt értékvesztést, fizetési feltételeket és potenciális ellenszámlákat;
- d) a hitelintézetnek hatékony szabályzatokkal és eljárásokkal kell rendelkezniük az egyes ügyfélkoncentrációk vásárolt követelés-poolokon belüli és a poolok közti összegzett alapon történő felügyeletére; és
- e) a hitelintézetnek gondoskodnia kell arról, hogy az állománykezelőtől időben és megfelelően részletezve kapja meg a követelések elévüléséről és behajthatóságáról szóló jelentéseket ahhoz, hogy biztosítani tudja a hitelintézet elismerhetőségi kritériumainak és előlegfizetési politikáit vezérlő, vásárolt követeléseknek való megfelelést, valamint ahhoz, hogy hatékony eszközt biztosítson az eladó értékesítési feltételeinek és a behajtható összeg változásainak felügyeletére és jóváhagyására.

Hitelbehajtási rendszerek hatékonysága

107. A hitelintézetnek rendelkeznie kell rendszerekkel és eljárásrendekkel, amelyek alkalmazásával az eladó pénzügyi helyzetében és a vásárolt követelések minőségében bekövetkező romlást már korai fázisban észlelni tudják, és a felmerülő problémákat kezdeményező módon kezelik. A hitelintézeteknek elsősorban egyértelmű és hatékony szabályzatokkal, eljárásokkal és információs rendszerekkel kell rendelkezniük a szerződésesszégések felügyeletéhez, és egyértelmű és hatékony szabályzatokkal és eljárásokkal kell rendelkezniük jogi lépések kezdeményezésére, valamint a problémás vásárolt követelések kezelésére.

A biztosíték, hitel rendelkezésre tartás és készpénz ellenőrzésére szolgáló rendszerek hatékonysága

108. A hitelintézetnek egyértelmű és hatékony szabályzatokkal és eljárásokkal kell rendelkeznie a vásárolt követelések, hitel és készpénz ellenőrzésére vonatkozóan. Az írásos, belső szabályzatoknak elsősorban a követelésvásárlási program összes lényeges elemét kell meghatározniuk, beleértve az előlegezési arányokat, elismert biztosítékokat, szükséges dokumentációt, koncentrációs határértékeket, valamint a készpénzbevételek kezelésének módját. Ezeknek az elemeknek megfelelő módon kell figyelembe venniük az összes vonatkozó és lényeges tényezőt, beleértve az eladó és állománykezelő pénzügyi helyzetét, a kockázatok koncentrációját és a vásárolt követelések minőségének trendjeit, az eladó ügyfélbázisát, valamint azokat a belső rendszereket, amelyek biztosítják, hogy kifizetés csak pontosan meghatározott biztosítékok és dokumentáció ellenében történjen.

A hitelintézet belső szabályzatainak és eljárásainak való megfelelés

109. A hitelintézetnek hatékony belső folyamattal kell rendelkeznie az összes belső szabályzatnak és eljárásnak való megfelelés értékelésére. Az eljárásnak magában kell foglalnia a hitelintézet követelésvásárlási programja összes kritikus fázisának rendszeres ellenőrzését, a feladatok elkülönítésének vizsgálatát először az eladó és az állománykezelő valamint az ügyfél értékelése között, másodsorban az eladó és az állománykezelő értékelése és az eladó és állománykezelő helyi ellenőrzése között, továbbá és a „back office” műveletek értékelésében, különösen összpontosítva a képzettségre, tapasztalatra, a dolgozói létszámára és a támogató automatizálási rendszerekre.

3. BELSŐ BECSLÉSEK JÓVÁHAGYÁSA

110. A hitelintézeteknek megbízható rendszereket kell működtetniük a minősítési rendszerek és eljárások pontosságának és következetességének jóváhagyására, illetve az összes, releváns kockázati paraméter becslésére. A hitelintézetnek bizonyítania kell az illetékes hatóság számára, hogy a belső jóváhagyási folyamat lehetővé teszi a belső minősítési és kockázatbecslési rendszerek teljesítményének következetes és hiteles értékelését.

2005. szeptember 28., szerda

111. A hitelintézeteknek rendszeresen össze kell hasonlítaniuk a tényleges nemteljesítési arányt a becslült PD értékekkel minden kategória esetében, és amennyiben a tényleges nemteljesítési arányok az adott kategóriasávon kívül esnek, a hitelintézeteknek különösen az eltérés okait kell elemezniük. A saját LGD becsléseket és hitelegyenértékesítési faktorokat alkalmazó hitelintézeteknek ugyancsak el kell végezniük ezeknek a becsléseknek a hasonló elemzését. Az ilyen jellegű összehasonlításoknak a lehető leghosszabb időszakot felölelő múltbeli adatokat kell felhasználniuk. A hitelintézetnek dokumentálnia kell az ilyen összehasonlításokhoz használt módszereket és adatokat. Az elemzést és a dokumentációt legalább évente egyszer frissíteni kell.
  112. A hitelintézeteknek egyéb mennyiségi jóváhagyási eszközöket, valamint a releváns, külső adatforrásokkal szembeni összehasonlításokat is kell alkalmazniuk. Az elemzésnek a portfóliónak megfelelő, rendszeresen frissített és jelentős megfigyelési időszakot átfogó adatokon kell alapulnia. A hitelintézetek minősítési rendszerek teljesítményére vonatkozó belső értékelésének a lehető leghosszabb időszakot kell felölelnie.
  113. A mennyiségi jóváhagyásra felhasznált módszereknek és adatoknak időben koherensnek kell lenniük. A becslési és jóváhagyási módszerekben és adatokban (mind a felöltelt adatforrásokban és időszakokban) bekövetkező változásokat dokumentálni kell.
  114. A hitelintézeteknek megbízható belső előírásokat kell alkalmazniuk az olyan helyzetekre, ahol a tényleges PD, LGD, hitelegyenértékesítési faktor és – amennyiben az elvárt EL értéket alkalmazzák – a teljes veszteség értéke és a becslések közti különbségek elég jelentőssé válnak ahhoz, hogy megkérdőjelezzék a becslések érvényességét. Ezeknek az előírásoknak figyelembe kell venniük az üzleti ciklusokat és a nemteljesítési értékek hasonló szisztematikus változékonyságait. Amennyiben a tényleges értékek továbbra is magasabbak a várható értékeknél, a hitelintézeteknek ennek megfelelően felfelé kell korrigálniuk a becsléseket, hogy azok a tényleges nemteljesítési és veszteségi értéket tükrözzék.
4. A KOCKÁZATTAL SÚLYOZOTT KITETTSÉGÉRTÉK RÉSZVÉNYJELLEGŰ KITETTSÉGEKRE TÖRTÉNŐ KISZÁMÍTÁSA BELSŐ MODELL MÓDSZERREL
- 4.1. *A tőkekövetelmény és kockázat mennyiségi meghatározása*
115. A hitelintézeteknek az alábbi előírásokat kell teljesíteniük a tőkekövetelmények kiszámításakor:
- a) a potenciális veszteség becslésének megbízhatónak kell lennie a hitelintézet adott befektetéseinek hosszú távú kockázati profilját befolyásoló kedvezőtlen piaci fejleményekkel szemben. A bevétel elosztásának megjelenítésére szolgáló adatoknak a leghosszabb olyan mintavételezési időszakot kell tükrözniük, amelyre vonatkozóan olyan adatok állnak rendelkezésre, amelyek alkalmasak a hitelintézet vonatkozó részvényjellegű kitétségei kockázatprofiljának bemutatására. A felhasznált adatoknak elégségeseknek kell lenniük ahhoz, hogy szigorú, statisztikailag megbízható és megbízható veszteségbecslést nyújtsanak, amely nem kizárólag szubjektív vagy értékítéleten alapuló megfontolásokra támaszkodik. A hitelintézeteknek bizonyítaniuk kell az illetékes hatóságok számára, hogy az alkalmazott sokk a potenciális veszteségek szigorú becslését eredményezi egy hosszú távú piaci vagy üzleti ciklusra vonatkozóan. A hitelintézetnek a rendelkezésre álló adatok empirikus elemzését számos tényezőn alapuló korrekciókkal kell kombinálnia ahhoz, hogy a modell alkalmazásával kielégítően valóságos és szigorú eredményeket kapjanak. A negyedéves veszteségek becslésére szolgáló kockázatosított érték (VaR) modellek megalkotásakor a hitelintézetek negyedéves időszak adatait használhatják, illetve rövidebb időtartam alatt gyűjtött adatokat is használhatnak, ha azokat empirikus bizonyítékok és jól kidolgozott dokumentált eljárások és elemzések alapján, analitikailag megfelelő módszerrel a negyedéves adatokkal egyenértékűvé alakítják. Ez a módszer szigorú módon, időben következetesen alkalmazandó. Amennyiben csak korlátozott mértékben áll rendelkezésre vonatkozó adat, a hitelintézetnek megfelelő biztonsági különbözetet kell hagynia;
  - b) a használt modelleknek megfelelő módon kell megragadniuk az összes lényeges, a részvényhozamban megtestesülő kockázatot, beleértve mind az általános piaci kockázatot, mind pedig a hitelintézet részvényportfóliójának egyedi kockázati kitétséget. A belső modelleknek megfelelő magyarázatot kell adniuk a múltbeli árváltozásokra, és meg kell ragadniuk mind a lehetséges koncentráció nagyságát, mind az összetételét érintő változásokat, és kedvezőtlen piaci környezettel szemben is megbízhatónak kell lenniük. A becsléshez használt adatok által képviselt kockázati kitétségek körének szorosan megfeleltethetőnek vagy legalább összehasonlíthatónak kell lennie a hitelintézet részvényjellegű kitétségei esetében alkalmazottakkal;
  - c) a belső modellnek megfelelőnek kell lennie a hitelintézet részvényportfóliója kockázati profiljához és komplexitásához. Amennyiben a hitelintézet jelentős olyan befektetésekkel rendelkezik, amelyek értéke erősen nem lineáris természetű, a belső modelleket úgy kell megtervezni, hogy azok megfelelően ragadják meg az ilyen jellegű eszközökhöz kapcsolódó kockázatokat;

2005. szeptember 28., szerda

- d) az egyes pozíciók közvetett hatásoknak, piaci mutatóknak és kockázati faktoroknak való megfeleltetésének érthetőnek, intuitívnek és koncepcionálisan megbízhatónak kell lennie;
- e) a hitelintézeteknek empirikus elemzéssel kell bizonyítaniuk kockázati faktoraik megfelelőségét, ideértve azon képességüket is, hogy fedezzék mind az általános, mind az egyedi kockázatokat is;
- f) a részvényjellegű kitettségekből származó eredmény volatilitására vonatkozó becsléseknek magukban kell foglalniuk a releváns és rendelkezésre álló adatokat, információt és módszereket. Függetlenül felülvizsgált belső adatokat vagy külső forrásokból (beleértve a közös adatokat is) származó adatokat kell felhasználni; és
- g) egy alapos és átfogó jellegű stressztesztelési programot is létre kell hozni.

4.2. Kockázatkezelési és ellenőrzési folyamat

116. A tőkekövetelmény megállapítása céljára szolgáló belső modellek kidolgozására és használatára vonatkozóan a hitelintézeteknek meg kell határozniuk azokat a szabályzatokat, eljárásokat és ellenőrzési módszereket, amelyek a modell és a modellezési folyamat integritását biztosítják. Ezeknek a szabályzatoknak, eljárások és ellenőrzési módszereknek az alábbiakra kell kitérniük:

- a) a belső modell teljes integrációja a hitelintézet általános vezetői információs rendszerébe, valamint a nem kereskedési könyvekben szereplő részvényportfolió kezelésébe. A belső modelleket teljes egészében integrálni kell a hitelintézet kockázatkezelési infrastruktúrájába, ha ezeket különösen az alábbiakban alkalmazzák: a részvényportfolió teljesítményének mérése és értékelése (beleértve a kockázattal korrigált teljesítményt is), a gazdasági tőkének a részvényjellegű kitettséghez történő allokációja, valamint az általános tőkekövetelmények és a befektetés-kezelési folyamat értékelése;
- b) a bevezetett, a belső modellezési eljárás minden elemének rendszeres és független felülvizsgálata, beleértve a modellek módosításának jóváhagyását, az adatok modellekbe táplálását, valamint a modelleredmények felülvizsgálatát, mint a kockázatszámítás közvetlen ellenőrzését biztosító vezetői rendszereket, eljárásokat és ellenőrző funkciókat. Ezeknek a felülvizsgálatoknak értékelniük kell a modell bemeneti adatainak és a kapott eredmények pontosságát, teljességét és megfelelőségét, valamint az ismert gyengeségekkel kapcsolatos potenciális hibák határok közé szorítására, valamint a modell ismeretlen gyengeségeinek azonosítására kell összpontosítaniuk. Az ilyen jellegű felülvizsgálatokat belső, független részlegnek vagy független külső harmadik félnek kell végeznie;
- c) a befektetési korlátok és a részvényjellegű kitettségek kockázati kitettségeinek felügyeletére szolgáló megfelelő rendszerek és eljárások;
- d) a modell megtervezéséért és alkalmazásáért felelős részlegeknek funkcionálisan függetlennek kell lenniük azokról a részlegektől, amelyek az egyéni befektetések kezeléséért felelősek; és
- e) a modellezési folyamat bármely eleméért felelős feleknek megfelelő képzettséggel kell rendelkezniük. A vezetőségnek elégséges szakképzett és kompetens erőforrást kell biztosítania a modellezési funkcióhoz.

4.3. Jóváhagyás és dokumentáció

117. A hitelintézeteknek megbízható rendszerrel kell rendelkezniük belső modelljeik és modellezési folyamataik pontosságának és következetességének jóváhagyására. A belső modellek és modellezési folyamat, valamint a jóváhagyás minden lényeges elemét dokumentálni kell.

118. A hitelintézeteknek a belső jóváhagyási folyamatot a belső modellek és eljárások teljesítményének következetes és értelmezhető módon történő értékelésére kell használniuk.

119. A mennyiségi jóváhagyásra felhasznált módszereknek és adatoknak időben következeteseknek kell lenniük. A módszerek és adatok (mind az adatforrások, mind a felölet időszakok) becslési és jóváhagyási változásait dokumentálni kell.

120. A hitelintézeteknek rendszeresen össze kell hasonlítaniuk az aktuális részvény hozamokat (a realizált és nem realizált nyereség és veszteség alapján) a modellezett becslésekkel. Az ilyen összehasonlításoknak a lehető leghosszabb időszakot felölelő múltbeli adatokat kell felhasználniuk. A hitelintézetnek dokumentálnia kell az összehasonlítások során alkalmazott módszereket és adatokat. Az elemzést és a dokumentációt legalább évente egyszer aktualizálni kell.

2005. szeptember 28., szerda

121. A hitelintézeteknek egyéb mennyiségi jóváhagyási eszközöket, valamint külső adatforrásokkal való összehasonlítást kell alkalmazniuk. Az elemzésnek a portfóliónak megfelelő, rendszeresen aktualizált és a releváns megfigyelési időszakot átfogó adatokon kell alapulnia. A hitelintézetek által a modelleik teljesítményének mérésére alkalmazott belső minősítési rendszerek értékelésének a lehető leghosszabb időszakot kell felölelniük.
122. A hitelintézeteknek megbízható belső előírásokkal kell rendelkezniük azokra az esetekre vonatkozóan, amikor a tényleges részvényhozam összehasonlítása a modellbecslésekkel megkérdőjelezi maguknak a becsléseknek vagy a modelleknek az érvényességét. Ezeknek az előírásoknak figyelembe kell venniük az üzleti ciklusokat, illetve a részvényhozammal kapcsolatos hasonló, szisztematikus változékonyságokat. Minden, belső modellekkel kapcsolatos, a modellek felülvizsgálata által eredményezett, módosítást dokumentálni kell, és azoknak meg kell felelniük a hitelintézet modellek felülvizsgálatára vonatkozó előírásainak.
123. A belső modellt és modellezési folyamatot, beleértve a modellezésben résztvevő felek felelősségi körét, illetve a modell jóváhagyását és a modellek felülvizsgálatára vonatkozó folyamatot dokumentálni kell.

5. VÁLLALATIRÁNYÍTÁS ÉS -ELLENŐRZÉS

5.1. Vállalatirányítás

124. A minősítési és becslési eljárás minden szempontját a hitelintézet 11. cikkben meghatározott irányító testületének vagy annak egy kijelölt bizottságának, és az ügyvezetésének kell jóváhagynia. E feleknek általánosságban ismerniük kell a hitelintézet minősítési rendszereit, valamint részletesen kell ismerniük a kapcsolódó vezetői jelentéseket.
125. Az ügyvezetésnek értesítenie kell a 11. cikkben meghatározott irányító testületet vagy annak kijelölt bizottságát az összes olyan lényeges változásról vagy a meghatározott szabályzatoktól való eltérésről, amelyek lényegesen befolyásolják a hitelintézet minősítési rendszereinek működését.
126. Az ügyvezetésnek alaposan ismernie kell a minősítési rendszerek felépítését és működését. Az ügyvezetésnek folyamatosan biztosítani kell a minősítési rendszerek megfelelő működését. Az ügyvezetést rendszeresen tájékoztatni kell a hitelintézet kockázatellenőrzési részlegének teljesítményéről, a fejlesztésre szoruló területekről, valamint a korábban meghatározott hiányosságok felszámolására hozott erőfeszítések megvalósulásáról.
127. A hitelintézet hitelkockázat-profilja belső minősítésen alapuló elemzésének az említett felek részére történő vezetői jelentéstétel lényeges részét kell képeznie. A jelentéseknek tartalmazniuk kell legalább az egyes kategóriák kockázatprofilját, a kategóriák közti váltást, a releváns paraméterek kategóriánkénti becslését, valamint a tényleges nemteljesítési ráta, a saját tényleges LGD és tényleges hitelegyenértékesítési faktor becsléseknek a stresszteszt eredményeivel történő összehasonlítását. A jelentéstétel gyakoriságának az információ jelentőségétől és típusától, valamint a címzett beosztásától kell függnie.

5.2. Hitelkockázat ellenőrzése

128. A hitelkockázatot ellenőrző részlegnek függetlennek kell lennie a kitettségek jóváhagyásáért és a meglévők megújításáért felelős személyi és vezetői funkcióktól, és közvetlenül az ügyvezetésnek tartozik beszámolóval. Ez a részleg felelős a minősítési rendszerek kialakításáért vagy kiválasztásáért, végrehajtásáért, felvigyázásáért és azok teljesítményéért. A részlegnek rendszeresen kell a minősítési rendszerek eredményeivel kapcsolatos jelentéseket készíteni és elemezni.
129. A hitelkockázatot ellenőrző részleg(ek) felelősségi területeinek az alábbiakat kell magukban foglalniuk:
  - a) a kategóriák és poolok tesztelése és felülvizsgálata;
  - b) a hitelintézet minősítési rendszereiről szóló összefoglaló jelentések készítése és elemzése;
  - c) eljárások végrehajtása annak ellenőrzésére, hogy a kategória- és pool-meghatározásokat következetesen alkalmazzák a különböző szervezeti részlegekben és földrajzi területeken;

2005. szeptember 28., szerda

- d) a minősítési eljárással kapcsolatos módosítások felülvizsgálata és dokumentálása, a változtatás indoklását is beleértve;
  - e) a minősítési kritériumok felülvizsgálata annak érdekében, hogy felmérjék, azok továbbra is előrejelzik-e a kockázatot. A minősítési rendszerek, kritériumok és az egyes minősítési paraméterek változását dokumentálni és archiválni kell;
  - f) aktív részvétel a minősítési eljárásban alkalmazott modellek kialakításában vagy kiválasztásában, azok végrehajtásában és jóváhagyásában;
  - g) a minősítési eljárásban alkalmazott modellek felvigyázása és felügyelete;
  - h) a minősítési eljárásban alkalmazott modellek folyamatos felülvizsgálata és módosítása.
130. A 129. cikkedtől eltérve, az 57. és 58. pont szerinti közös adatokat alkalmazó hitelintézetek a következő feladatokat szervezhetik ki:
- a) a kategóriák és poolok tesztelésére és felülvizsgálatára vonatkozó információk létrehozása;
  - b) a hitelintézet minősítési rendszereivel kapcsolatos összefoglaló jelentések készítése és elemzése;
  - c) a minősítési kritériumok felülvizsgálatára vonatkozó információk létrehozása annak értékelésére, hogy azok továbbra is előrejelzik-e a kockázatot;
  - d) a minősítési eljárásban, kritériumokban vagy egyéni minősítési paraméterekben bekövetkező változások dokumentálása;
  - e) a minősítési eljárásban használt modellek folyamatos felülvizsgálatára és módosítására vonatkozó információk létrehozása.

Az e pontot alkalmazó hitelintézeteknek biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok minden, a minimumkövetelményeknek való megfelelés vizsgálatához szükséges, a harmadik féltől származó vonatkozó információhoz hozzáférjenek, valamint, hogy az illetékes hatóságok olyan mértékben végezhesenek helyszíni vizsgálatokat, mint ahogy azt a hitelintézeteken belül tennék.

5.3. Belső ellenőrzés

131. A belső ellenőrzéseknek vagy más hasonló független ellenőrző egységeknek legalább évente egyszer felül kell vizsgálniuk a hitelintézet minősítési rendszereit és működését, beleértve a hitelezési funkció működését, valamint a PD, LGD, EL értékek, és a hitelegyenértékesítési faktorok becslését is. A felülvizsgálatnak ki kell terjednie az alkalmazandó minimumkövetelmények teljesítésére is.

VIII. MELLÉKLET**A HITELKOCKÁZAT MÉRSÉKLÉSE****1. rész – Elismerhetőség**

1. Ez a rész a hitelkockázat mérséklés elismerhető formáit határozza meg a 92. cikk alkalmazásában.
2. E melléklet alkalmazásában:

A „fedezett kölcsönügylet” olyan ügylet, ami olyan biztosítékkal fedezett kitettséget eredményez, amely nem tartalmaz a hitelintézetet gyakori pótfizetés-beszedési joggal felruházó rendelkezést.

A „tőkepiac vezérelt ügylet” olyan ügyletet jelent, ami olyan biztosítékkal fedezett kitettséget eredményez, amely a hitelintézetet gyakori pótfizetés-beszedési joggal felruházó rendelkezését tartalmazza.
1. ELŐRE RENDELKEZÉSRE BOCSÁTOTT HITELKOCKÁZATI FEDEZET
- 1.1. *Mérlegen belüli nettósítás*
3. Elismerhető a hitelintézet és ügyfelei egymással szemben fennálló követelésének mérlegen belüli nettósítása.